

MEDIUM

časopis spoločnosti MED-ART

I N F O R M A Č N O - O D B O R N Ý Š T V R Ť R O Č N Í K

pre oblasť farmácie a veterinárnej medicíny, medicínsko-technických pracovníkov, odborníkov z oblasti výživy ľudí a zvierat

3/2016

MED-ART

ĎAKUJEME,
ŽE NÁM POMÁHATE
POMÁHAŤ

25
ROKOV

rok farmaceuta ako pomáhajúcej profesie

**priniesol osvetové kampane
pre farmaceutov a verejné lekárne**

**ČÍTAJTE
A VYHRAJTE**

SÚŤAŽ O HODNOTNÉ CENY
NÁJDETE NA STR. 38

**MED EXPO
NITRA
2016**

**Slovenský
farmaceutický veľtrh
s medzinárodnou účasťou**

a III. Zoborské lekárnické dni

Celoslovenský akreditovaný seminár

Informácie o nových
liekoch a produktoch
pre lekárne

Servisné informácie
a aktivity spoločnosti
MED-ART

Informácie
o odborných
podujatiach

Odborné články
z oblasti farmácie
a medicíny

NOVINKA v portfóliu HARTMANN:

Domáce testy Veroval®

Najširšie portfólio domácich diagnostických testov

ALERGIA/NEZNÁŠANLIVOSŤ

Zistenie alergie

Neznášanlivosť lepku

Jednoduché, rýchle a spoľahlivé

- Jednoduché použitie
- Výsledky od 1 do 30 minút
- Spoľahlivosť medzi 94 a 98 %

AKÚTNE ŤAŽKOSTI

Borélie z kliešťa

Zápal močových ciest

Nedostatok železa

CRP test

PREVENCIA

Prevenia črevných ochorení

Zistenie krvi v stolici FOB

Prevenia žalúdočných ochorení

Zistenie Helicobacter pylori

Cholesterol

PLÁNOVANIE RODIČOVSTVA

Mužská plodnosť

vaše objednávky:

0800 900 700

objednavky@med-art.sk

MED-ART

váš exkluzívny dodávateľ

3/2016

obsah čísla

25 ROKOV OD ZALOŽENIA SPOLOČNOSTI MED-ART STRANA 05

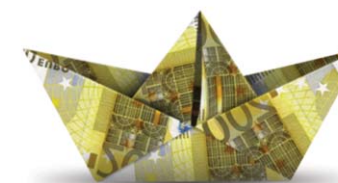
Zámerom vedenia spoločnosti bolo športovo-relaxačným víkendom vo Vyhniach vyjadriť poďakovanie všetkým zamestnancom, z ktorých niektorí už desaťročia pomáhajú budovať značku MED-ART, za ich obetavosť a spoluprácu pri naplňaní motta spoločnosti: ďakujeme, že nám pomáhate pomáhať...

ÚSPECH NAŠICH KLIENTOV V PACIENTSKOM HODNOTENÍ NEMOCNÍC STRANA 14

V júli tohto roka zverejnil denník Hospodárske noviny rebríček slovenských nemocníc, ktorý vznikol na základe dotazníkového hodnotenia pacientmi. Prieskum realizovala zdravotná poisťovňa Dôvera na vzorke vyše 8 tisíc pacientov. Pacienti v dotazníkoch oceňovali hlavne kvalitné a špičkové prístroje, ale aj dobrú atmosféru na oddeleniach.

NENAHRADITEĽNÉ MINERÁLY JURASSIC MINERALS + STRANA 23

Koloidné minerály Jurassic Minerals+ obsahujú až 72 minerálov a stopových prvkov. Pomáhajú asi pri 900 ochoreniach, napr. pri vysokom tlaku, ochoreniach kĺbov, dne, alergií, detoxikujú telo, zvyšujú imunitu, odstraňujú únavu a pod. Môžete ich užívať spolu s liekmi, nemajú vedľajšie účinky a sú bez chemických prísad a farbív.

PREVENIA A LIEČBA EKTOPARAZITÓZ HYDINY, HOLUBOV A EXOTICKÉHO VTÁCTVA STRANA 34

Ektoparazitárne choroby vtákov sú spôsobené viacerými druhmi článkonožcov, ktoré parazitujú na povrchu tela, na koži, pod kožou a v perí vtákov. Predstavujeme prípravok EKOSIP® na prevenciu a liečenie ochorení chovného vtáctva, ktoré sú spôsobené nadmerným výskytom ektoparazitov v ich perí.

Publikované články vyjadrujú názory autorov, a preto nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie a vydavateľa. Nevyžiadane rukopisy a obrazový materiál nevraciamy. Kopírovanie, znovupublikovanie alebo rozširovanie ktorejkoľvek časti časopisu sa povoľuje výhradne so súhlasom vydavateľa. Redakcia nezodpovedá za obsah a pravdivosť jednotlivých inzerátov.

www.med-art.sk

NEPREDAJNÉ

■ vydavateľ/redakcia: MED-ART, spol. s r. o., Hornočermánska 4, 949 01 Nitra, e-mail: sekretariat@med-art.sk, tel.: 037/77 53 702, fax: 037/65 13 790 ■ Časopis MEDIUM je vydávaný za aktívnej pomoci vedenia spoločnosti MED-ART, spol. s r. o.: PharmDr. Ján Holec, Mgr. Hilda Némethová, Ing. Jana Machalová, MVDr. Rudolf Andraško ■ redakcia: šéfredaktorka: Beáta Račeková ■ redakčná rada: PharmDr. Petra Haár Némethová, Ing. Zlatica Látečková, PharmDr. Zlatica Bártová ■ vizuálna koncepcia, layout a tlač: APEL, spol. s r. o., Nitra, www.apel.sk ■ distribúcia: prostredníctvom obchodných zástupcov, vodičov a poštových zásielok zabezpečuje MED-ART, spol. s r. o.

HARTMANN

MED-ART podporuje odbornosť, podnikanie a rast nezávislých a individuálne vlastnených lekární

Milí čitatelia Media.

V auguste tohto roku som bol v Chorvátsku. Pozoroval som člny na mori. Jedny boli malé, iné veľké. Slovenské lekárnictvo je malý čln, v ktorom treba dávať pozor na každý pohyb, aby sa čln nerozkýval a neprevrátil. Vo „veľkom“ zdravotníctve je to ako na veľkej lodi. To je už iné. Tam sa môže tancovať či dupotať, a loďou to ani nepohne. Týmto prirovnaním by som chcel upozorniť na trendy v malom člne lekárnictva, v ktorom sa stále viac vyostrejujú situácie týkajúce sa konkurencieschopnosti lekární, čo môže silne rozkývať krehkou loďou nezávislých lekární. V posledných mesiacoch môžeme sledovať markantný nárast sieťových lekární. Začína ozajstný nový boom v konkurencii nezávislých a sieťových lekární. MED-ART je a chce zostať tým, ktorého cieľom je reálna a hmatateľná podpora nezávislých a individuálne vlastnených lekární. Práve preto by som pri tejto príležitosti chcel za **spoločnosť MED-ART ako partnera družstva Vaša Lekáreň** poďakovať jej výkonnému riaditeľovi Mgr. Robertovi Ďurišovi a jeho kolegom za ich aktívnu činnosť, nezištný prístup a denno-dennú starostlivosť o nezávislé lekáreň, pretože túto formu pomoci považujem za skutočne prínosnú. Družstvo Vaša Lekáreň sa snaží pre nezávislé lekáreň poskytovať stále nové marketingové aktivity, čím zvyšuje ich atraktivitu na trhu. V máji 2016 ako prvé z lekárenských virtuálnych reťazcov na Slovensku, tvorených nezávislými lekárňami, prinieslo nový a jedinečný marketingový nástroj „Kupónová knižka“, v ktorej boli ponúkané zaujímavé sezónne produkty s veľmi atraktívnymi zľavami. Ako jediná virtuálna sieť lekární na Slovensku realizovalo družstvo zároveň celoslovenskú kampaň – distribúciu kupónových knižiek celoplošne po Slovensku prostredníctvom ženských magazínov EVITA 06/2016, MADAM EVA 07/2016.

PharmDr. Ján Holec

generálny riaditeľ a konateľ spoločnosti

zmyslom podnikania nie sú peniaze, ale šťastný život

MED-ART má ambíciu zostať pre nezávislé lekáreň v družstve práve tou v úvode spomínanou veľkou loďou, ktorá bude pomáhať udržiavať stabilitu nezávislosti či sortimentnej a cenovej dostupnosti. Našu pozíciu by som prirovnal k situácii, kedy sedíte v lodi a vedľa vás je druhá loď, rovnako čakajúca na odchod. Ak sa tá vaša loď pohne, chvíľu ste na pochybách, či sa nepohla tá vedľajšia a či vaša nezostala stáť. Vtedy stačí, ak sa pozriete na niečo pevné – vyhladáte pevný bod. Práve tým pevným bodom na poli pohybujúceho sa lekárnictva sa MED-ART snaží byť a dokazuje to už 25 rokov.

Pevný bod, vďaka ktorému projekt Vaša Lekáreň neustále napreduje, je slušnosť, etika, korektné vzťahy a dodržiavanie sľubov. Etické princípy družstva by som zhrnul do niekoľkých zásadných bodov:

Žíme a nechajme žiť iných v nezávislom družstve. Projekt Vaša Lekáreň nie je postavený na konkurencii. Členské lekáreň v rámci siete by si mali uvedomiť, že musia vzájomne spolupracovať a dopĺňať sa. Nie je korektné dosahovať úspech na úkor iného. Pre podnikanie je dôležitá spolupráca, nie konfrontácia. Sú lekáreň, ktoré si sťažujú na iné lekáreň, vzájomne sa kopírujú alebo si konkurujú nízkymi cenami. Nechajme druhých na pokoji – treba sa pozeráť dopredu, nestrácať energiu nadávaním, ale robiť veci každý deň lepšie ako včera.

Rozdávať sa pacientom v našom družstve. Podnikanie je služba, v ktorej prirodzene vzniká hodnota pre druhých. Základný princíp podnikania je vytváranie hodnoty pre iných a základný princíp inovatívneho lekárnictva je pridávanie užitočného a odstraňovanie škodlivého. Bez služby druhému stráca náš život zmysel, bez hodnoty pre pacienta nemôže podnikanie v lekárnictve fungovať. V podnikateľskom živote úspešné firmy vedú často skutočne slúžiaci lídri, ktorí sa rozdávať, „nosia svojim spolupracovníkom vodu“ a tešia sa viac z úspechov iných ako zo svojich vlastných.

Postupujeme v družstve Vaša Lekáreň pokojne. Stres, náhlivosť, nervozita a konflikty nezvyšujú výkonnosť lekárskeho združenia a ani samotnej lekáreň. Je dôležité zastaviť sa, oddeliť podstatné od nepodstatného, pretože vzorec výkonnosti hovorí, že treba robiť dôležité veci a ostatné eliminovať. Iba v pokoji sa nám podarí nájsť v našom podnikaní pramene sily a života. Treba nám eliminovať zakalené pramene, ktoré nás oberajú o energiu. Pokojné a rozvážne riešenie problémov, citlivé a slušné jednanie so spolupracovníkmi je základom napredovania nášho družstva.

Je dôležité tvrdo a poctivo pracovať v družstve a pre družstvo. Spoločne sa tešiť z výsledkov práce. Preto organizujeme v združení Vaša Lekáreň spoločné semináre a stretnutia. My ľudia nie sme stroje. Je dobré, ak si spolu niekedy sadneme na našich spoločných seminároch a porozprávame sa. Tak, ako ste to videli vo svojich rodinách, kde sa rodičia rozprávajú so svojimi deťmi. Podnikanie a práca nie sú preto, aby sme vyhrali majstrovstvá sveta v zarabáaní peňazí, ale aby sme žili pekný a kvalitný život.

Hľadáme v družstve Vaša Lekáreň novátorské spôsoby pre vytváranie dôstojných pracovných miest našich zamestnancov.

Rešpektujeme individuálne potreby členov a staráme sa o združenie Vaša Lekáreň. Takto to vidíme i v prírode okolo nás. Príroda funguje v kolobehu. Príroda nepozná vstupné suroviny a odpad, ktorý by nevedela sama spracovať. Aj lekáreň v združení Vaša Lekáreň musia dať svoju činnosť do súladu a mali by sa učiť spolupracovať v kruhu, podobne ako príroda – redukovat spotrebu individuálnej energie a rozvíjať sa zo vzájomne obnoviteľných zdrojov. Neznečisťovať prostredie ani klamstvami v reklamách, a už vôbec nie podvádzaním zákazníkov.

V našom nezávislom družstve nemáme negatívny postoj k nikomu. Nie je správne hľadať na ľuďoch chyby. Lepšie je objaviť v nich niečo výnimočné a povzbudiť ich. Z nadávania a negatívnych myšlienok je iba zlá nálada, nízka motivácia, konflikty a choroby. Majitelia lekární by v sebe mali rozvíjať tri základné hodnoty – vieru v to, že v každom zamestnancovi je niečo dobré; nádej v stále lepšiu budúcnosť nášho družstva a pozitívny vzťah k pacientovi.

Nesnažíme sa v našom družstve meniť iných na svoj obraz. Využívame synergiu z rôznorodosti, schopností a názorov. Unifikácia a monokultúra svet ochudobňuje, heterogenita ho obohacuje.

Tieto princípy pre život a podnikanie v lekárnictve a farmácii sa mi akosi zmiešali dokopy. Ale práve o to ide. Zmyslom podnikania nie sú peniaze, ale šťastný život. Som o tom presvedčený, a to aj napriek tomu, že v Obchodnom zákonníku píšu iné...

Uplynulo už 25 rokov odvtedy, ako dvaja spolužiaci PharmDr. Ján Holec a PhMr. Peter Németh položili základy spoločnosti MED-ART. Mnohí z vás, farmaceutov, žijú spolu s MED-ART-om celú túto dobu, niektorí poznajú zakladateľov spoločnosti už dlhšie, prípadne osobne, a možno niektorí si aj spomeniete ako ste spoločne navštevovali brány Farmaceutickej fakulty.

25 rokov MED-ARTu

Priestor a čas nielen na poobhliadnutie sa, ale aj na aktívne či relaxačné prežitie súčasnosti, vytvorili konatelia spoločnosti MED-ART pre nás, zamestnancov, v symbolicky stanovenom termíne 25. júna 2016 v lone Štiavnických vrchov vo Vyhniach. V tejto rýchlej dobe je minimum príležitostí na podobné aktivity, kde sa vedia stretnúť kolegovia z rôznych závodov a tráviť spoločný čas. Padlo nám zadobre prebrať pracovné, ale aj súkromné témy s ľuďmi, ktorých poznáme mnohokrát len cez telefón. Zámerom vedenia spoločnosti bolo športovo-relaxačným víkendom vyjadriť poďakovanie všetkým zamestnancom, z ktorých niektorí už desaťročia pomáhajú budovať značku MED-ART, za ich obetavosť a spoluprácu. A zámer sa naozaj vydaril.

veľká medartácka rodina oslávila 25 rokov spoločného života

športovo-relaxačným víkendom vo Vyhniach

V zdravom tele zdravý duch

Pripravené boli rôzne teambildingovo ladené športové aktivity ako futbalový turnaj, turnaj v plážovom volejbale, v minigolfe, ale aj aktivity pre individuálne posilnenie športového ducha ako je tenis, jazda na bicykli, prechádzka po krásnom okolí hotela Sitno. Mali sme možnosť spoznať zaujímavosti obce Vyhne, medzi ktoré patrí stre-doeurópska rarita – unikátny prírodný úkaz – prírodná rezervácia Kamenné more. Je cenné najmä svojou geologickou hodnotou. Pre nešportové typy bol počas celého víkendu pripravený hotelový wellness – s bazénami a saunami.

Láska ide cez žalúdok

Na svoje si prišli aj milovníci dobrého jedla. Počas celého víkendu sme mohli vychutnávať klasické slovenské jedlá aj špeciality pripravené šéfkuchárom priamo v hoteli. No možnosť sebarealizácie – predviesť svoje gastrokulinárske zručnosti – dostali aj špeciálne tímy zo závodov vo vychytávke dňa – gulášovom turnaji. Víťaz bol odmenený symbolickým praktickým darčekom – veľkou, takmer 1 meter dlhou drevenou vareškou, aby mohol ďalej zlepšovať svoje kuchárske schopnosti.

Keď ho miluješ...

Medzi jeden z najzaujímavejších zážitkov patrila návšteva slovenského pivovaru Steiger, ktorá bola spojená s prehliadkou výroby a ochutnávkou rôznych druhov piva. Pivovar Steiger ako prvý slovenský pivovar, ktorý bol založený v roku 1473 s nepretržitou výrobou piva, varí pivo klasickou metódou s použitím nových technologických zariadení.

Ďakujeme, že nám pomáhate pomáhať

Náročný, no príjemný deň zaliaty slnkom, sa večerou prehupol do večerného spoločenského programu, ktorý otvoril generálny riaditeľ PharmDr. Ján Holec. Vo svojom príhovore vyzdvihol myšlienku spolupatričnosti, vzájomného porozumenia, spoločného cieľa a perspektívu napredovania spoločnosti MED-ART do ďalšieho obdobia so zamestnancami, ktorých si vrcholový manažment váži a ctí. Svoje poďakovanie zhmotnil aj do odovzdania spomienkových darčiekov zamestnancom, ktorí pomáhajú firme na ceste úspechu už viac ako 15 rokov.

Ďakujeme za možnosť byť súčasťou veľkej medartáckej rodiny.

Mgr. Silvia Harničárová, PharmDr. Marek Molitoris

Na svoje si prišli aj milovníci gulášu – každý závod mal možnosť predviesť svoje kuchárske schopnosti.

Poďakovanie zamestnancom, ktorí pracujú v spoločnosti MED-ART už viac ako 15 rokov.

Ďakujeme, že nám pomáhate pomáhať v duchu osláv 25. výročia

celoslovenský odborný seminár pre verejné a nemocničné lekárne
27. až 29. 5. 2016, Hotel Atrium, Nový Smokovec

25 rokov existencie a skúseností spoločnosti MED-ART dokazuje okrem iného aj vysoká úroveň poskytovaných služieb. Dostatočne výstižne nás o tom presvedčil aj akreditovaný celoslovenský seminár organizovaný práve spoločnosťou MED-ART a RLeK Nitra, ktorý sa konal v nádhernom prostredí Vysokých Tatier, tradične v hoteli Atrium. Organizátori pripravili pestrý program, vďaka ktorému zabezpečili nielen vysokú odbornú kvalitu, ale pri príležitosti osláv 25. výročia založenia spoločnosti MED-ART sa takýmto spôsobom zároveň poďakovali svojim klientom za dlhé roky spolupráce.

PharmDr. Petra Haár Némethová, ako zástupkyňa vedenia spoločnosti MED-ART, privítala účastníkov seminára a otvorila podujatie v duchu osláv 25. výročia založenia spoločnosti.

Začiatok celého odborného stretnutia bol už v piatok, čo využila časť klientov zo vzdialenejších miest, ako aj farmaceuti nemocničných lekární. Pre všetkých boli pripravené športové aktivity a posedenie s priateľmi, k dispozícii bol hotelový masér či služby novopostaveného wellness centra a škola varenia Foodie.

Dentálna hygiena

MUDr. Pavol Andel je uznávaným odborníkom doma i v zahraničí. Od roku 2006 pracuje ako špecialista v ortodoncii. Spolupracuje s lekáskymi fakultami a tiež farmaceutickou fakultou ako externý lektor a prednáša na teoretických i praktických stomatologických kurzoch. Pre účastníkov seminára pripravil takmer dvojhodinovú prednášku na tému Dentálna hygiena, ktorá sa stretla s veľkým úspechom a zároveň naštartovala sobotňajší program prednášok.

Voľba vhodného analgetika v podmienkach lekárne

MUDr. Adriana Šimková, PhD prítomným objasnila pojem bolesť, popísala druhy bolesti, mechanizmy účinku nesteroidných antiflogistík, ich delenie a nežiaduce účinky. Svoju prednášku ukončila odporúčaniami pre farmaceutov pri ich výdaji.

Novinky vo Vašej Lekárni

Mgr. Róbert Ďuriš svoju prednášku zamerlal na novinky vo Vašej Lekárni. Na úvod poslucháčom predstavil úspechy družstva Vaša Lekáreň v číslach a grafoch, v druhej časti svojej prezentácie ukázal prítomným praktické aplikácie marketingových nástrojov, akými sú označenia lekární, akciové letáky a iné médiá spolu s vyčíslením ich efektivity. Upozornil tiež na facebookové aktivity družstva. Posledná časť prednášky bola zameraná na predstavenie unikátneho marketingového nástroja – kupónovej knižky, jej výhod, spôsobov distribúcie a všetkých prínosov pre lekáreň.

Samoliečba vulvovaginálneho diskomfortu

V ďalšej prednáške sa **Mgr. Katarína Hetešová** venovala téme zdravého vaginálneho prostredia a možnostiam jeho narušenia. Oboznámila s klinickým obrazom vulvovaginálneho diskomfortu, jeho diagnostikou a tiež častými chybami, ktoré pri nej vznikajú. Na všetky symptómy zároveň odporučila liečbu.

Unikátna prírodná novinka Sanguiflow

Výživový doplnok s obsahom paradajkového koncentráту a extraktu viniča hrozno-rodého, ktorý bráni agregácii krvných doštičiek a prispieva k zdravému krvnému prietoku a krvnému tlaku, prítomných veľmi zaujal, hlavne pre jeho prírodné zloženie a široké možnosti použitia.

Účinky hlivy ustricovitej na imunitný systém

Tradične vynikajúco pripravená téma a kvalita prezentácie v podaní **MUDr. Jany Mrázovej**, lekárky s dlhoročnou praxou, ktorá objasnila základné funkcie imunitného systému a klinické prejavy porúch imunity. Vo svojej prednáške zároveň uviedla

možnosti posilnenia imunitného systému pomocou prírodných látok, pre zaujímavosť použiteľných pre ľudí aj zvieratá, ako aj mechanizmus pôsobenia hubových polysacharidov.

Ako prirodzene pomôcť pri zápche

MUDr. Alexandra Frolkovičová pripravila pre prítomných zaujímavú prednášku pod názvom Trávenie ovplyvňuje celé telo, v ktorej poskytla informácie o optimálnom vstrebávaní a využití živín z potravy či o odstraňovaní toxínov zo stravy... MUDr. Frolkovičová fundovane a zaujímavovo rozobrala príčiny, následky ako aj riziká laxatív a možnosti liečby, či už pomocou pohybu, vlákniny alebo probiotík.

Detská kolika a jej farmakologická liečba

Posledná prednáška pred obednou prestávkou bola venovaná téme detskej koliky. Prednáška s názvom Infacol® – antiflatulens pri kolike a meteorizme v podaní **PharmDr. Róberta Peleya** priniesla poslucháčom vysvetlenie pojmu detská kolika, objasnenie príčin jej vzniku, možnosti nefarmakologickej terapie, pričom najväčší priestor v prednáške dostala farmakologická liečba, jej indikácie, kontraindikácie a odporúčané dávkovanie. Druhá časť prednášky bola venovaná úlohe kože a jej ochrane prípravkom Sudocrem.

Manažment inkontinencie moču u žien

V popoludňajšej časti prednášok sa k slovu dostal **MUDr. Tomáš Danys** z Ambulancie gynekologickej urológie, ktorý vo svojej prednáške definoval inkontinenciu, vysvetlil základné rozdelenie, okrajovo sa dotkol možností riešenia problému inkontinencie moču, objasnil algoritmus vyšetrenia a základné druhy liečby. Predstavil možnosti cvičenia, ako aj spôsoby chirurgických riešení. Na záver odporučil aj voľnopredajné preparáty a pomôcky pre ľudí trpiacich inkontinenciou.

Superoxidy a ich použitie

Predposledná prednáška **MUDr. Petra Polónyho** ponúkla prítomným možnosti alternatívnej liečby ORL, gynekologických a dermálnych problémov.

Psychológia predaja, neurolingvistické metódy v komunikácii s pacientom

Táto, na prvý pohľad netradičná téma seminárov pre farmaceutov, uzatvorila prednáškový blok. **Ing. Jozef Rebeták** vo svojej zaujím-

avou formou vedenej prednášky skonštatoval, že všetci farmaceuti, aj keď často nevedomky, vo svojej praxi využívajú niektoré neurolingvistické metódy. Hravá forma prítomných zaujala, čo bolo možné odsledovať na ich aktívnom zapájaní do prednášky.

Špeciálne aktivity

Počas celého dňa prebiehali v osobitných priestoroch špeciálne aktivity. Spoločnosť Generica poskytla možnosť merania krvného tlaku. Veľký záujem bol o praktické ukážky dentálnej hygieny. Po náročnom odbornom programe bol tiež priestor na relaxáciu, či už vo wellness centre, v novovybudovanom bazéne, v škole varenia Foodie alebo na prechádzke nádhernou prírodou. Spoločnosť MED-ART relaxačný program zorganizovala tak, aby prítomní nezmeškali ani večerný program, ktorý pre nich pripravila. Ten sa začal ochutnávkou vín a korporátnym bubnovaním. Tú správnu zábavu potom odštartovala kapela Samuela Tomečka, barmanská šou a fotografovanie s priateľmi. Vzhľadom na atraktívny program zábava pokračovala do neskorých nočných hodín. Spoločnosť MED-ART aj takýmto spôsobom vyjadrila svoju vďaku klientom za dlhoročnú spoluprácu. Keďže organizácia, kvalitné prednášky a zaujímavý sprievodný program mali skutočne vysokú úroveň, môžeme už len konštatovať, že...tešíme sa na vás opäť o rok..."

Pavel Machovec
foto: PharmDr. Marek Molitoris

Družne v Družbe

Celoslovenský odborný seminár pre zdravotníckych pracovníkov výdajní zdravotníckych potrieb

Najnavštevovanejšou lokalitou Nízkych Tatier je Demänovská dolina a tak sa spoločnosť MED-ART rozhodla v centre tohto turistického raja v luxusnom hoteli Družba usporiadať v dňoch 4. a 5. 6. 2016 Celoslovenský seminár pre zdravotníckych pracovníkov výdajní zdravotníckych potrieb.

ODBORNE A OBCHODNE

Seminár sa začal prezentáciou účastníkov pri prednáškovej miestnosti hotelu, kde už dodávateľské firmy mali pripravené prezentačné stolíky so svojimi produktami a ochotne odpovedali na otázky účastníkov vzdelávacej akcie. Seminár otvoril interaktívnou prednáškou **Novinky v oblasti zdravotných kompresívnych pančúch určených k liečbe chronickej žilovej nedostatočnosti a ortopedických bandáží**, pán Jarek Borák. So Základmi a základnými postupmi prvej pomoci aj s praktickými ukážkami, účastníkov seminára oboznámil Ing. Miloš Šedovič. Zdravotnú a športovú kompresiu prezentovala MVDr. Lenka Lenčuchová, MPH. Prítomných zaujala aj prednáška Ing. Miloša Šedoviča na tému **Orientácia na zákazníka a asertívna komunikácia**.

Celoslovenského seminára sa zúčastnilo 120 zdravotníckych pracovníkov VZP. Akciu prezentačnými stánkami podporili producentské spoločnosti obchodujúce so zdravotníckym sortimentom – SCA, ALFA MEDICAL TEAM, ARIES, BELLA SK, CELIMED, FAZZINI, HARTMANN, CHIRANA INJECTA, MAXIS, MÜLLERPHARMA.

RELAX A ZÁBAVA

Po skončení prednášok si každý zaslúžil oddych, ktorý mohol využiť na turistiku po okolí, posedenie na terase hotelu či hotelový wellness. Tí odvážnejší si svoje zručnosti odskúšali na moutain-kárach, pomocou ktorých bezpečne zdolali nástrahy trate z Kolieska na Bielu Púť. Večerné posedenie spríjemnila svojím spevom Anka Repková a kto ešte vládla, pokračoval zábavou v diskotékovom rytme.

Eva Miháliková

Množstvo silných emotívnych momentov a veľa skvelej zábavy...

...aj taký bol 10. ročník Medzinárodnej futbalovej ligy pre hráčov s mentálnym postihnutím Seni Cup 2016. Dvanásť tímov zo všetkých kútov Slovenska aj tento rok zavítalo koncom mája do charizmatickej Žiarskej doliny, aby odohralo jubilejný turnaj.

10. Seni Cup

jubilejný turnaj prekonal všetky očakávania

A boli to naozaj narodeniny ako sa patrí. Hráčov prišli povzbudiť mažoretky TEDASKY zo Sabinova, živá ľudová hudba Františka Kačicu i majsterka sveta vo freestyle futbale Lucia Kevická. Jedinečný Richard Vrablec, nesmierne pohotový a vtipný, svojím bravúrnym moderátorským výkonom burcoval hráčov k vynikajúcim výkonom, a nielen futbalovým. Po viacerých predchádzajúcich upršaných Seni Cup-och dokonca aj tohtoročné narodeninové počasie vyšlo priam dokonale. No a aké by to boli narodeniny bez torty? Po hromadnom „Happy Birthday“ si každý hráč mohol pochutíť na futbalovej torte z muffiniek.

Už tradične sa absolútnym víťazom turnaja stali chlapci z Domova n. o. Veľké Pole.

Špeciálnym obohatením turnaja bola **vlastná futbalová hymna Seni Cup**, nahrať výlučne pre tento turnaj.

Účinkujúcimi vo večernom programe „Seni Cup má talent“ boli samotní hráči, ktorí v sprievode livej hudby i DJ-a predviedli svoje výnimočné schopnosti v speve, hre, tanci či iných disciplínach. Tí najlepší sa tešili z krásnych vecných cien. Zábava však neskončila pri kultúrnom programe, nasledovala diskoteka a atmosféra bola taká skvelá, že mnohí odchádzali až v neskorých nočných hodinách.

Na turnaji sa súťažilo v troch skupinách, ktoré zohľadňovali fyzickú zdatnosť hráčov. **Vítězné tímy** každej skupiny sa môžu odteraz hochať na krásnych záhradných ratanových hojdačkách, ktoré **venovala spoločnosť MED-ART**, rovnako ako aj množstvo ďalších vecných cien. **Sponzori turnaja boli tento rok mimoriadne štedrý a patrí im veľká vďaka**, lebo bez ich podpory by sa turnaj nepodarilo zorganizovať v tak veľkolepom duchu.

Víťazom najsilnejšej skupiny a zároveň absolútnym víťazom turnaja sa stal **Domov n. o. Veľké Pole**. Víťazstvo chlapcov z Veľkého Poľa nie je už žiadnym prekvapením, skôr tradíciou, a treba povedať, že zaslúžene. Chlapci totiž tvrdo trénujú celý rok, aby nesklamali na žiadnom z ročníkov Seni Cup-u. Tak, ako na začiatku sľúbili organizátori turnaja, hráči odchádzali z tohtoročného Seni Cup-u bohatší o nové zážitky, priateľstvá, a mnohí veru aj so slzami šťastia v očiach.

Ing. Andrea Hašková, marketingový špecialista Bella Sk

V termínoch 11., 18. a 25. júna 2016 sa v Bratislave, Prešove a Bojniciach uskutočnili tematické odborné semináre pre farmaceutov, v rámci ktorých odznali prednášky projektu Osvetové kampane SLeK za partnerskej spolupráce MED-ARTu.

Osvetové kampane SLeK 2016

Cieľom kampaní, ktoré Slovenská lekárska komora pripravila v rámci Roka farmaceuta ako pomáhajúcej profesie, je zapojiť farmaceutov a verejné lekáreň do projektov zameraných na poskytovanie odborného poradenstva pri farmakoterapii špecifických skupín pacientov a vzdelávať širokú verejnosť o správnom skladovaní, užívaní aj zneškodňovaní liekov.

Kto má kľúče od skrinky s jedmi?

V rámci prednášok, ktoré boli súčasťou odborných seminárov, odznali informácie o spotrebe a frekvencii používania liekov v Slovenskej republike a priemernej domácnosti, ako aj informácie o rizikách spojených s užívaním liekov a najčastejších liekových interakciách. Ako uviedla **PharmDr. Miroslava Snopková, PhD.**, lieky plnia funkciu fenoménu, ktorý pomáha riešiť životné a zdravotné situácie a bezprostredne ich uľahčuje, ale aj pomáha pri záťažových situáciách a oslabuje ich následky. Otvorený však zostáva problém, ako zabezpečiť ich racionálne, účinné a bezpečné používanie, čo je treba vykonať, aby ich používanie prinieslo po všetkých stránkach očakávaný pozitívny výsledok a kde sú hranice rozširovania systému hradenia. Náklady na lieky predstavujú napriek viacerým opatreniam vysoký podiel peňažných prostriedkov vynaložených na zdravotnú starostlivosť. Aj preto sa do popredia dostáva otázka samoliečenia a trend zvyšujúcich sa kompetencií.

Lieky počas dojčenia – kedy áno, kedy nie

Ďalšou témou v rámci osvetových kampaní je téma zameraná na farmakoterapiu dojčiacich žien. Dojčenie predstavuje základnú fyziologickú stravu pre novorodencov. Dojča prijíma okrem živín aj bioaktívne látky zvyšujúce imunitu, rastové hormóny a vitamíny. Kvalita materského mlieka je nenahraditeľná a jeho zloženie sa mení podľa potrieb rastúceho dieťaťa. Ak dojčiaci žena musí užívať lieky, prostredníctvom mlieka dojča dostáva aj určitý podiel týchto látok. Mnohé ženy preto, ak začnú užívať lieky, prestávajú dojčiť, iné zbytočne užívajú lieky, ktoré by nemali. Podľa **PharmDr. Márie Göbbovej, PhD.** znalosť farmakológie liekov môže často zabrániť neodôvodnenému prerušeniu dojčenia.

Dieťa nie je malý dospelý

Tretou témou v rámci osvetových kampaní je téma zameraná na farmakoterapiu detských pacientov. Cieľom prednášok bolo prehliť poznatky v problematike farmakoterapie v detskom veku s dôrazom na špecifické odlišnosti v jednotlivých vekových kategóriách. Účastníci odborných seminárov sa mali možnosť oboznámiť s anatomickými a fyziologickými špecifikami detského organizmu v jednotlivých vekových kategóriách, rozdielmi vo farmakokinetike, farmakodynamike, adharenciou k liečbe, vhodnými liekovými formami, s rizikami pri používaní liekov mimo schválenej indikácie a rizikami interakcií liekov. Ako zdôraznila **PharmDr. Vlasta Kákošová**, uplatňovanie zvláštnosti farmakoterapie v detskom veku napomáha zvyšovaniu bezpečnosti a účinnosti liečby detských pacientov a znižovaniu rizika nežiaducich účinkov liekov.

Pozývame vás na

MED EXPO NITRA 2016

Slovenský farmaceutický veľtrh s medzinárodnou účasťou

a III. Zoborské lekárske dni

Celoslovenský akreditovaný seminár

NEZABUDNITE • 24. september 2016 • výstavisko AX Nitra

odborný program:

- **MUDr. Igor Bukovský, PhD.** – slovenský lekár, ktorý sa od roku 1992 venuje otázkam výživy a trendom v oblasti zdravia prospešnej životosprávy
- **MUDr. Viera Kissová, PhD.** – prednostka Internej kliniky FN Nitra a UKF, krajský odborník MZ SR pre diabetológiu a krajský odborník MZ SR pre vnútorné lekárstvo
- **Dr. Aston Harper** – odborník v oblasti gastrointestinálnych ochorení, ktorý študoval psychológiu a farmakológiu na Univerzite College London, pričom pôsobil aj na Cleveland Clinic v USA.
- **Slovenská lekárska komora**
- **NRSYS**
- **Národné centrum zdravotníckych informácií**

nosná téma: **GASTROENTEROLÓGIA**

sprievodný program: pre deti a dospelých

- môžete sa tešiť na zaujímavú **výstavu fotografií z oblasti farmácie**
- vyskúšať si **jazdu na elektrobiežkách a elektromobile**
- **tvoriť a relaxovať** spolu s deťmi
- a mnoho ďalších aktivít...

EleKTRO mobilita

25 rokov rastieme spolu
farmaceut ako pomáhajúca profesia

Slovenská lekárska komora si váži svoje korene

Rok 2016 – rok farmaceuta ako pomáhajúcej profesie – sa nesie v duchu motta osláv dvadsiateho piateho výročia obnovenia činnosti slovenskej lekárskej komory: 25 rokov rastieme spolu. Všetky aktivity – smerované dovnútra komory i navonok smerom k verejnosti majú teda spoločný menovateľ definovaný slovami pomoc a rast.

Rád by som sa vrátil k môjmu prvému mediálnemu vyjadreniu po získaní dôvery delegátov volebného snemu, v ktorom som zdôraznil, že slovenský lekárnik nepotrebuje advokáta svojej slabosti, ale katalyzátor svojej sily. Neprináleží mi hodnotiť jednotlivé kroky rady a prezídia – to je každoročnou úlohou delegátov snemu, ktorým aj v tomto roku už onedlho pripravíme podrobný odpočet práce uplynulého roka. Vyjadrujem však presvedčenie, že všetky prebiehajúce aj realizované projekty v sebe generujú dostatok príležitostí pre naplnenie týchto slov.

V predchádzajúcich číslach časopisu Medium som čitateľom prezentoval Slovenskú lekársku komoru ako aktívny subjekt, ktorý má ambíciu nie iba reagovať na spoločenský vývoj profesie lekárnik, ale **proaktívne nastolovať diskusné témy a prinášať konštruktívne návrhy riešení jednotlivých úloh, otázok a problémov**. V minulom čísle som sľúbil informáciu o výsledkoch projektov Nedostupné lieky a Moderná individuálna príprava liekov.

• Nedostupné lieky

Ku koncu júla bolo v rámci projektu zaznamenaných 7015 hlásení o nedostupnosti lieku z 356 lekární. Po očistení o výrobcu vopred nahlásené výpadky ide o 6385 hlásení. **Bolo celkovo nahlásených 462 druhov nedostupných liekov**, pričom prvých desať liekov (uvedených v tabuľke) predstavuje viac než tretinu všetkých hlásení.

Fraxiparine sol inj 10 x 0,4 ml/3,8 KU (striek. inj. skl. napl.)
Fraxiparine sol inj 10 x 0,6 ml/5,7 KU (striek. inj. skl. napl.)
Fraxiparine sol inj 10 x 0,3 ml/2,85 KU (striek. inj. skl. napl.)
Eliquis 5 mg filmom obalené tablety; tbl flm 60 x 5 mg (blis. PVC/PVDC/Al)
Xarelto 20 mg filmom obalené tablety; tbl flm 28 x 20 mg (blis. PP/Al)
Pradaxa 150 mg tvrdé kapsuly; cps dur 60 x 1 x 150 mg (blis. Al/Al)
Fraxiparine sol inj 10 x 0,8 ml/7,6 KU (striek. inj. skl. napl.)
Insuman Rapid sol inj 5 x 3 ml/300 IU (SoloStar – skl. nápl. v naplnen. pere)
Infanrix hexa plv iul 10 x 0,5 ml (10x liek. +10x striek. + 20x ihla)
Pradaxa 150 mg tvrdé kapsuly; cps dur 180 (3 x 60 x 1) x 150 mg (blis. Al/Al)

Kým pred tromi rokmi bola Slovenská lekárska komora ministerstvom zdravotníctva obvinená zo šírenia poplašnej správy, dnes sme aj vďaka týmto výsledkom pomohli vytvoriť dostatočný mediálny tlak, ktorý svojou trochou určite prispel k **návrhu novely zákona o liekoch**. Aj po skončení pripomienkového konania budeme dôsledne sledovať legislatívny proces, ktorý by mal od 1. januára 2017 konečne zlepšiť dostupnosť liekov pre slovenských pacientov.

PharmDr. Ondrej Sukeľ

prezident Slovenskej lekárskej komory

• Moderná individuálna príprava liekov

V októbri 2015 sme začali spoluprácu so spoločnosťou Fagron – svetovým lídrom v oblasti surovín pre individuálnu prípravu liekov. Za necelý rok **Slovenská lekárska komora v 10 mestách po celom Slovensku zorganizovala semináre, na ktorých sa zúčastnilo celkovo 226 farmaceutov**.

Iste máme v živej pamäti vlašajšiu mediálnu aktivitu niektorých novín, ktorá poukázala na **slabú individuálnu prípravu liekov v slovenských lekárnach – odhady hovoria o cca 10 % lekární, ktoré sú ochotné individuálne pripraviť liek**. Často zaznievala novinárska otázka – čo s tým urobí SLeK. Tieto vzdelávacie podujatia sú čiastočne odpoveďou na tieto otázky a verím, že záujem farmaceutov o individuálnu prípravu liekov – a aj nové moderné suroviny prezentované na týchto seminároch (masťové a krémové základy, aplikačné pomôcky na prípravu liečivej peny, základy pre suspenzie) – sa budú etablovať v slovenských lekárnach.

Predpokladám, že pozorný čitateľ si už chvíľku kladie otázku, prečo názov tohto článku hovorí o nejakých koreňoch.

V roku 1927 vznikol Zväz lekárníkov Slovákov, predchodca Slovenskej lekárskej komory (1943). V roku 1931 začal vychádzať oficiálny slovenský lekárskejší časopis Slovenský lekárnik vydávaný týmto zväzom, v ktorého vydávaní pokračovala aj Slovenská lekárska komora, ktorej činnosť bola po komunistickom prevrate násilne prerušená v roku 1950. Napriek začínajúcej diktatúre je určite zaujímavá skutočnosť, že režim sa prihlásil k odkazu časopisu vydávaného samosprávnou organizáciou lekárníkov a časopis Farmaceutický obzor dodnes čísluje nadväzujúc práve na Slovenského lekárnika. Trvalo dlhých 40 rokov, kým došlo k obnoveniu stavovského života na Slovensku.

A po ďalších 25 rokoch, v roku 85. výročia začiatku vydávania Slovenského lekárnika sa vraciame k vydávaniu stavovského časopisu s pôvodným názvom.

Nie, naším úmyslom nie je zrušiť Lekárnické listy či Farmaceutický obzor. Každý z týchto časopisov má vlastnú filozofiu, svoj obsah, poslanie a zameranie. **Slovenský lekárnik je návrat k našim koreňom**, ktoré predurčili všetko, čo dnes môžeme žiť. Je našou povinnosťou obnoviť a zachovať tento názov pre budúcu generáciu, ktoré týmto spôsobom chceme oboznámiť s našou históriou. **Slovenský lekárnik bude vychádzať dvakrát ročne** – na jeseň a na jar a bude odborným časopisom venovaným histórii lekárnictva, farmácie a zdravotníctva.

Čítajúc články Vladimíra Žuffu si občas spomeniem na Murphyho zákon – história sa opakuje, to je jedna z jej zlých vlastností. Verím, že staronový lekárskejší časopis nám svojím obsahom nie iba pomôže poučiť sa z chýb minulosti a neopakovať ich, ale aj vyzdvihnúť a nasledovať pozitívne historické príklady.

Ondrej Sukeľ, prezident SLeK

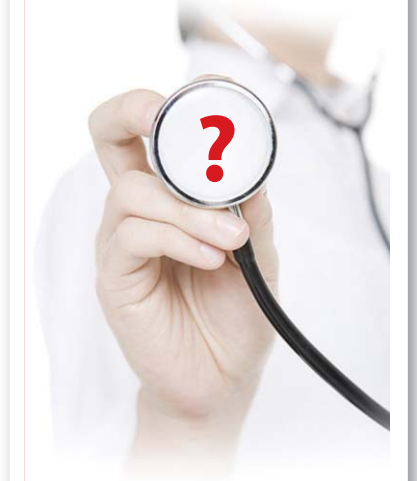

konferencia

určená pre zástupcov asociácií, riaditeľov nemocníc a zdravotníckych zariadení, lekárníkov, farmaceutické a distribučné spoločnosti, lekárov...

SLOVENSKÉ ZDRAVOTNÍCTVO 2016

HOTEL DEVÍN BRATISLAVA
20. september 2016

PROGRAM KONFERENCIE:

I. Lieková politika novej vlády

1. Nové opatrenia v liekovej legislatíve
2. Pociťta zmenu pacienti alebo aj lekárnici?
3. Verejné lekáre vs. sieťové
4. Nedostupnosť liekov
5. Nezávislosť lekárnictva

II. Vývoj medicíny napreduje. Aj u nás.

1. Technológie v službách pacienta a lekára
2. eHealth – nekonečný príbeh. Je reálny termín jeho spustenia v roku 2017?
3. Čo je nové v 3 D tlačí?
4. Digitálna nemocnica bez papierov

III. Slovenské nemocnice Kedy dobehne Európu?

1. Dostanú štátne nemocnice finančnú injekciu?
2. Strava v nemocnici. Interne alebo externe – ktoré riešenie je efektívnejšie?
3. Preriedi DRG sieť nemocníc na Slovensku?
4. Efektivita nemocníc

Ocenenie TOP inovácií

blížšie informácie a zoznam prednášajúcich nájdete na:

<http://hnevents.sk/skzdravo>

úspech

našich klientov v patientskom hodnotení nemocníc

V júli tohto roka zverejnil denník **Hospodárske noviny** rebríček slovenských nemocníc, ktorý vznikol na základe dotazníkového hodnotenia pacientmi. Prieskum realizovala zdravotná poisťovňa Dôvera na vzorke vyše 8 tisíc pacientov. Pacienti v dotazníkoch oceňovali hlavne kvalitné a špičkové prístroje, ale aj dobrú atmosféru na oddeleniach.

Aj keď hodnotenie pacientov je vždy subjektívne, treba si uvedomiť, že zdravotná starostlivosť je služba a výsledkom služby by mal byť spokojný klient, v tomto prípade zdravý a spokojný pacient. Preto je tento typ rebríčkov výbornou spätnou väzbou pre jednotlivé zdravotnícke zariadenia, ktorý im umožní pracovať na skvalitňovaní svojich služieb.

Rebríček bol rozdelený do štyroch kategórií:

1. Najlepšia všeobecná nemocnica
2. Najlepšia fakultná nemocnica
3. Najlepšia špecializovaná nemocnica
4. Najlepšia ostatná nemocnica

MED-ART veľmi teší, že sa na popredných miestach v jednotlivých kategóriách umiestnili ústavné zdravotnícke zariadenia, ktoré sú našimi dlhoročnými odberateľmi. Je to dané jednak tým, že MED-ART je najväčším dodávateľom slovenských nemocníc, ale určite zohralo rolu aj podobné nastavenie manažérskych filozofií – maximalizovať kvalitu poskytovaných služieb. Sme veľmi radi, že sa túto úlohu darí plniť nám aj našim klientom. V tejto súvislosti sme si dovolili osloviť manažmenty viacerých úspešných zdravotníckych zariadení s 3 otázkami:

1. Do akej miery je pre vás takýto typ ocenenia dôležitý?
2. Vedeli by ste konkretizovať kroky, ktoré realizovala vaša nemocnica a ktoré prispeli k získaniu tohto ocenenia?
3. Na aké novinky sa môžu v budúcnosti tešiť pacienti vo vašej nemocnici?

Do uzávierky časopisu stihli zareagovať:

MUDr. Jozef Ježík

MUDr. Jozef Ježík, riaditeľ Ústrednej vojenskej nemocnice SNP Ružomberok – fakultná nemocnica – **1. miesto v kategórii najlepšia fakultná nemocnica**

Sme radi, že sa Ústrednej vojenskej nemocnici darí udržať na popredných miestach v hodnotiacich rebríčkoch. Dôkazom toho je aj ocenenie INEKO, ktoré naša nemocnica pod mojím vedením získala v decembri minulého roka. INEKO hodnotil nemocnice štrnástimi parametrami, čo svedčí o komplexnosti výsledku. V prípade poisťovne Dôvera išlo o vyjadrenie celkovej spokojnosti našich pacientov. Výsledok nás, samozrejme, veľmi teší a je pre nás zároveň cennou spätnou väzbou. Našou prvoradou snahou je totiž poskytovať pacientom kvalitnú zdravotnú starostlivosť na čo najvyššej úrovni. Tento úspech je výsledkom práce celého tímu nemocnice, podiel na ňom má každý jeden zamestnanec. Našou snahou je preto aj naďalej zefektívňovať činnosť všetkých pracovníkov, vytvárať im podmienky, motivovať ich a hľadať nové inovatívne riešenia pre zlepšenie chodu v každej štruktúre nemocnice.

Začiatkom roka nemocnica obnovila lôžkový fond v počte viac ako 200 lôžok a v letných mesiacoch v tejto obmene pokračujeme. Od roku 2016 Ústredná vojenská nemocnica prevzala starostlivosť o vojakov vracajúcich sa z misí, ktorí boli doteraz umiestnení po návrate z misí v zariadení v Novej Polianke. V letných mesiacoch chceme spustiť nový lineárny urýchľovač na našom onkologickom oddelení. Ide o jeden zo základných pilierov radiačnej liečby a pomocou tohto zariadenia bude u nás liečených 500 až 600 pacientov ročne, ktorí doteraz museli za týmto typom lekárskej starostlivosti cestovať do Martina či Banskej Bystrice. Taktiež plánujeme zakúpiť nový angiograf a spustiť do konca roka urgentný príjem. Všetky opatrenia, zmeny či novinky v nemocnici majú jeden spoločný cieľ – v hodnotení spokojnosti pacientov dosahovať čo najlepšie výsledky a veríme, že sa nám tohtoročný výsledok spoločnými silami podarí zopakovať aj na budúci rok.

MUDr. Dušan Krkoška, PhD., MBA

MUDr. Dušan Krkoška, PhD., MBA, riaditeľ Univerzitnej nemocnice Martin – **2. miesto v kategórii najlepšia fakultná nemocnica**

1. Spätná väzba od našich pacientov je pre nás veľmi dôležitým ukazovateľom. Názor pacienta je podstatný, pretože on je našim partnerom, jemu poskytujeme naše služby. Vo vyspelých krajinách

sú podobné hodnotiace rebríčky zdravotníckych zariadení verejnosťou sledované a pacienti sa rozhodujú pri výbere nemocnice aj podľa nich. Podobný trend sa vyvíja vďaka prieskumom ZP Dôvera, VŠZP a inštitútu INEKO aj na Slovensku.

2. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti vždy stojí na zdravotníkoch. Oni liečia a ošetrojú pacientov. Oni sú reálnymi poskytovateľmi zdravotníckych služieb. Zo skúsenosti môžeme povedať, že najviac problémových situácií vo vzťahu k pacientom vzniká nevhodne zvolenou komunikáciou. Pritom, často by stačilo len viac empatie a pochopenia, ktoré by sa, samozrejme, mali preniesť aj do bežnej komunikácie v nemocnici. Časť našich zamestnancov absolvovala kurz zameraný na vedenie komunikácie. V snahe minimalizovať negatívny dopad nedorozumení medzi zdravotníckym personálom a pacientom, prípadne príbuznými našich pacientov, sme vytvorili aj inštitút Mediátora. Do tejto funkcie sme vybrali skúseného neustranného a nezávislého človeka s dlhoročnou medicínskou praxou a s dobrými komunikačnými zručnosťami, ktorý má pomáhať riešiť hraničné situácie vznikajúce v našej nemocnici.

Práca zdravotníkov však nie je len o komunikácii. Myslíme si, že hlavným dôvodom spokojnosti našich pacientov je kvalitne poskytnutá odborná zdravotná starostlivosť. UNM je v prieskume ZP Dôvera, týkajúceho sa spokojnosti pacientov s poskytovanou zdravotnou starostlivosťou, medzi najlepšimi spomedzi univerzitných a fakultných nemocníc opakovane. Teší nás, že si túto pozíciu držíme dlhodobo. Keď uvážime, že pred nami je len Ústredná vojenská nemocnica Ružomberok, ktorá je v pôsobnosti ministerstva obrany, je to veľmi dobrý výsledok. Spomedzi nemocníc v pôsobnosti ministerstva zdravotníctva sme totiž v tomto prieskume obstáli najlepšie. Je to dôkazom toho, že náš cieľ, ktorým sú spokojní pacienti, sa nám darí naplňať.

3. Chceme zaviesť elektronický objednávací systém pacientov na vyšetrenia, ktorý je aktuálne na vybraných pracoviskách v skúšobnej prevádzke. A radi by sme doladili estetickú stránku podávania nemocničnej stravy. Pretože dôležitá je nielen kvalita jedla, ale aj spôsob, akým je pacientovi servírované.

Ing. Miriam Lapuníková, MBA

Ing. Miriam Lapuníková, MBA, riaditeľka Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosewelta Banská Bystrica – **3. miesto v kategórii najlepšia fakultná nemocnica**

1. Vzhľadom na to, že ide o spätnú väzbu od pacientov, má pre nás toto ocenenie o to väčší význam...
2. Môžeme skonštatovať len toľko, že nás to veľmi teší. Je ťažké vyjadriť sa, čo konkrétne prispelo k tomuto výsledku, keďže neustále pracujeme na zvyšovaní kvality služieb.
3. V najbližšej budúcnosti dokončíme rekonštrukciu vstupnej haly v poliklinike a tiež do konca roka by mala byť dokončená rekonštrukcia jednej ošetrovacej jednotky Kliniky AIM. V príprave je niekoľko projektov, ktorých realizácia je závislá od viacerých faktorov, takže v tomto čase ich nebudeme bližšie konkretizovať.

Ing. Marianna Hoghová, riaditeľka Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou Banská Bystrica

– **4. miesto v kategórii najlepšia fakultná nemocnica**

1. Je príjemné, ale zároveň aj zaväzujúce umiestniť sa v hodnotení fakultných nemocníc na poprednom mieste. Vážime si to o to viac, že našimi hodnotiteľmi sú mladí ľudia (rodičia, sprevádzajúce osoby detských pacientov), ktorí neváhajú použiť modernú techniku – mobily, tablety a pod. aby zachytili nedostatky pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, správaní personálu či nedostatky technického charakteru.
2. Predpokladáme, že ocenenie je odrazom kvalitne poskytovanej zdravotnej starostlivosti našimi zamestnancami. Veľkú úlohu k spokojnosti pacienta však zohráva aj prostredie, v ktorom je zdravotná starostlivosť poskytovaná. V rámci našich možností investujeme, rekonštruujeme priestory, ktoré boli kolaudované v roku 1983, obmieňame a dopĺňame zdravotnícku techniku, tak v ambulantnej ako aj lôžkovej časti, s dôrazom na pracoviská, ktoré si to osobitne vyžadujú (operačné sály, oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny, jednotka intenzívnej starostlivosti a pod.).
3. V tomto roku sme zrekonštruovali ambulantný trakt nemocnice na prízemí a 1. nadzemnom podlaží našej budovy. Ambulancie, pracoviská spoločných liečebných a vyšetrovacích zložiek boli dispozične rozmiestnené tak, aby zodpovedali súčasným potrebám pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. V ambulanciách postupne obmieňame a dopĺňame zdravotnícku techniku. Priestrané čakárne budú vybavené tak, aby rodičia, sprevádzajúce osoby či pacienti mali pred vyšetrením či ošetrením pohodu, malí pacienti priestor na hranie. V súčasnosti začíname s implementáciou nového nemocničného informačného systému vrátane vyvolávacieho systému, od ktorého

Ing. Marianna Hoghová

očakávame skrátenie času čakania na ambulantný výkon. Súčasťou tohto systému bude aj objednávací systém, prostredníctvom ktorého bude mať pacient možnosť objednať sa na vyšetrenie elektronicky.

MUDr. Radoslav Čuha, MBA, MPH

MUDr. Radoslav Čuha, MBA, MPH, riaditeľ Fakultnej nemocnice J. A. Reimana Prešov – **5. miesto v kategórii najlepšia fakultná nemocnica**

1. Tento typ ocenenia je pre FNsP J. A. Reimana Prešov veľmi dôležitý. Vždy nás teší, keď sa umiestnime v hornej časti rebríčka zdravotníckych zariadení. Podobné rebríčky odrážajú spokojnosť našich pacientov a zároveň sú pre nás indikátorom toho, v čom sa môžeme pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti zlepšiť.
2. Priebežne sa snažíme zlepšovať komfort pre pacienta ako pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v ambulantnej sfére, tak aj vo sfére hospitalizačnej. Veľmi dôležitá je pre nás aj bezpečnosť pacientov a zamestnancov a ich celková spokojnosť.
3. FNsP J. A. Reimana Prešov vyvíja maximálne úsilie pre zlepšenie prostredia, a to aj s ohľadom na osoby so zdravotným postihnutím. V roku 2016 sme vybudovali bezbariérový vstup do najstaršej budovy nemocnice (jej prevádzka bola spustená v roku 1935). Súčasťou týchto komplexných úprav je aj montáž schodiskovej plošiny a prestavba vstupných presklených dverí, ktoré sú farebne označené a fungujú na fotobunku. Okolo nemocničnej lekáreň bol vybudovaný nový, dostatočne široký a bezpečný chodník. V predchádzajúcich obdobiach sa na 8. poschodí Chirurgického monobloku uskutočnila rekonštrukcia bezbariérovej toalety, podobné toalety sa nachádzajú aj na prízemí Chirurgického monobloku. Tie slúžia našim pacientom, ale aj personálu prevádzky Kaviarnička, ktorá má štatút

chránenej dielne, a v ktorej pracujú aj handicapovaní zamestnanci. V roku 2013 spustila FNsP J. A. Reimana Prešov nový Internistický monoblok, pri výstavbe ktorého sa zohľadnili požiadavky pre užívanie stavby osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Nemocnica chce aj v budúcnosti pokračovať v budovaní bezbariérového prostredia aj pre imobilných pacientov. V nasledujúcich obdobiach je plánovaná rekonštrukcia budovy bývalého interného oddelenia ako aj Onkologického pavilónu a to aj s ohľadom na skvalitnenie bezbariérového riešenia uvedených budov. Taktiež v záujme zvýšeného komfortu všetkých pacientov plánujeme rekonštrukciu výťahov a v niektorých pavilónoch aj výmenu starých vchodových dverí za dvere na fotobunku.

Sme aktívni aj na poli technologických novínok. Vedúci lekár intervenčnej kardiológie Kardiocentra FNsP J. A. Reimana Prešov doc. MUDr. Martin Studenčan, PhD. vyvinul v spolupráci s agentúrou Wolftown mobilnú aplikáciu STEMI. Aplikácia nie je určená pre širokú laickú verejnosť, ale patrí výlučne do mobilného telefónu záchranára v teréne na jednej strane a lekára – kardiológa v cieľovom kardiocentre na strane druhej. Aplikácia umožňuje okamžitú hlasovú aj obrazovú konzultáciu EKG medzi nimi. Po potvrdení diagnózy infarktu je pacient okamžite bez časových strát transportovaný priamo na katetrizačnú sálu kardiocentra, kde následne podstúpi špeciálny zákrok – koronárnu angioplastiku. Mobilná aplikácia STEMI: zvyšuje podiel primárnych transportov do kardiocentra; znižuje podiel falošných aktivácií invazívneho tímu; šetrí kilometre a zvyšuje dostupnosť záchranárov pre ďalšie prípady; umožňuje kardiocentru sledovať polohu a dojazd sanitky a tým optimalizovať prácu svojho intervenčného tímu; skracaie celkový ischemický čas pacientov s infarktom myokardu. FNsP J. A. Reimana Prešov priebežne podľa plánu obnovuje zdravotnícku techniku tak, aby vedela ponúknuť tie najlepšie diagnostické a terapeutické postupy. V blízkej budúcnosti plánujeme spustiť nové mamografu a RTG terapeutického prístroja.

JUDr. Michal Tinák, O. H.

JUDr. Michal Tinák, O. H., riaditeľ Univerzitnej nemocnice s poliklinikou Milosrdní bratia spol. s r. o. – **2. miesto v kategórii najlepšia všeobecná nemocnica**

1. Toto ocenenie vnímame v dvoch rovinách: v tej prvej, ako zdravotnícke zariadenie, nás to povzbudzuje do ďalšej práce a teší nás, že sme vnímaní spoločnosťou ako nemocnica, ktorá s úctou a vo vysokej profesionálnej kvalite pristupuje k pacientom. Druhá rovina je tá, že táto informácia,

ktorá je všeobecne známa, je pozitívnym ohodnotením práce našich zamestnancov: lekárov, sestier, ošetrovateľov, ale aj ostatných spolupracovníkov, ktorí vytvárajú jednu zdravotnícku rodinu a pochvala za dobrú prácu je to, čo nás posúva dopredu a povzbudzuje k ďalšiemu zdokonaľovaniu, ktoré potom budú vnímať naši pacienti ako pozitívny prístup k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti. Je to otázka neustáleho spoločného prepojenia medzi zdravotnými poisťovňami, poskytovateľmi a pacientmi tak, aby sa na jednej strane hospodárne využili zdroje, využili efektívne dané možnosti a pacienti pocítili úprimný záujem všetkých zúčastnených pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre nich.

2. Ak dovoľíte, pri týchto krokoch by som sa vrátil k začiatkom našej nemocnice. Už od r. 1672 je kontinuálne v týchto priestoroch poskytovaná zdravotná starostlivosť zriadenom Hospitálskou rehoľou sv. Jána z Boha Milosrdní bratia. V tom čase to bola mužská nemocnica, jedna z dvoch, ktoré vykonávali poskytovanie zdravotnej starostlivosti na území Bratislavy. V tom čase to bola nemocnica na kraji mesta, dnes v tých istých priestoroch sme geograficky v úplnom strede hlavného mesta

a všetci, ktorí máme česť pracovať v tejto nemocnici, sa snažíme, aby stredobodom našej pozornosti bol nám zverený pacient. Milosrdní bratia zo svojich finančných prostriedkov rekonštruovali starý objekt, následne pred 14 rokmi dostávali nový objekt, avšak tempo doby plynie tak rýchlo, že prevádzkové potreby si vyžiadali ďalšiu nadstavbu a prístavbu nemocnice, ktorú sme v tomto roku dokončili a už súčasne ju prevádzkujeme. V nových priestoroch je vytvorené moderné endoskopické pracovisko a bola tam presunutá ambulantná časť onkologického oddelenia, ktorú sme v nových priestoroch rozšírili. Prístavba a jej vybavenie v značnej miere odstránili priestorovú stiesnenosť a umožnili väčší komfort pre pacientov.

Od pacientov dostávame spätnú väzbu, v ktorej vyjadrujú nielen vďačnosť za profesionalitu, odborný prístup a maximálne úsilie o zlepšenie kvality života, ale zároveň oceňujú citlivý, ľudský a empatický prístup.

3. V dnešnej dobe vnímame potreby pacientov z dvoch strán, každá z nich je iná, ako minca, ktorá má každú stranu inú a pritom je pravá. Z jednej strany sa nás dotýka potreba pacientov poskytovať zdravotnú starostlivosť v čo najkratšej lehote, v rámci možností čo najbližšie k pacientom, aby nemuseli prekonávať vzdialenosť medzi bydliskom a nemocnicou, aby lekári slúžili aj mimo štandardných ordinálnych hodín, aby sa odstránili čakacie doby medzi jednotlivými vyšetreniami, pričom z druhej strany vnímame aj požiadavku lekárskej obce na materiálno-technické vybavenie, odborné vzdelávanie a dostupnosť diagnostikovej techniky tak, aby sme vedeli tieto požiadavky skĺbiť. Už v dnešnej dobe plánujeme ďalšie kroky, ktoré nám umožnia udržať dosiahnutú úroveň a neustále sa zlepšovať tak, aby to rovnako pozitívne vnímal pacient, naši pracovníci, ale aj zdravotné poisťovne a rezort zdravotníctva.

Ing. Mongi Msolly, MBA

Ing. Mongi Msolly, MBA, generálny riaditeľ NÚSCH a. s. – **Detské kardiocentrum, pracovisko**
– **2. miesto v kategórii najlepšia špecializovaná nemocnica**

1. V prvom rade patrí poďakovanie našim dospelým i malým pacientom, ktorí navštevujú Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, a. s. a takisto Detské kardiocentrum, pracovisko NÚSCH, a. s. Opäťovne tak naši pacienti potvrdili, že naše poslanie má zmysel a že zdravotnú starostlivosť poskytujeme skutočne na špičkovej úrovni. Ocenenie pacientov je vlastne zrkadlom našej práce a je pre nás nesmierne dôležité nielen v prítomnosti, ale aj do budúcnosti, aby sme napredovali správnym smerom a ďalej zlepšovali všetko to dobré, čo si pacienti vážia. Je to však aj výzva a záväzok nepoľaviť v tomto úsilí a robiť všetko tak, aby každý pacient od nás odchádzal spokojný. Veď, ako sa zvykne hovoriť, všetko je o ľuďoch a pre ľudí.

2. Usilujeme sa ku každému pacientovi pristupovať individuálne, starostlivo, citlivo a profesionálne. V oboch našich pracoviskách zažívajú pacienti príjemnú rodinnú atmosféru, disponujeme najmodernejším prístrojovým vybavením a neustále zavádzame nové medicínske postupy. Navyše, príjemné prostredie, ktoré neustále zveľaďujeme, ako napríklad aj výstavami pre pacientov a návštevníkov nášho ústavu, poteší každé choré, ale aj zdravé srdiečko najmä na duši.

3. Okrem investícií do obnovy časti zdravotníckej techniky NÚSCH, a. s. rozšíri svoje aktivity v rámci diagnostiky formou prístavby nového Diagnostického a vedeckovýskumného centra. V prípade Detského kardiocentra, pracoviska NÚSCH, a. s., plánujeme vybudovať samostatnú budovu v objekte NÚSCH, a. s., ktorej súčasťou bude aj nové materiálno-technické a prístrojové vybavenie.

“

»Posolstvom človeka je urobiť iných šťastnými.«

(Platón)

ďakujeme, že nám pomáhate pomáhať...

V minulom čísle časopisu sme pod hlavným mottom spoločnosti MED-ART priniesli informáciu o benefičnom podujatí slúžiacom na zakúpenie diagnostického prístroja pre Nemocnicu s Poliklinikou Sv. Jakuba v Bardejove. Sme radi, že môžeme v podobnom duchu pokračovať a informovať o ďalších filantropických aktivitách našej organizácie.

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Bratislava

Už takmer tri desaťročia organizuje najväčšia detská nemocnica na Slovensku – Detská fakultná nemocnica s poliklinikou (DFNsP) Bratislava v spolupráci so Základnou školou pri ústavnom zariadení a Materskou školou pri ústavnom zariadení **oslavu Medzinárodného dňa detí**.

V najväčšej detskej nemocnici na Slovensku sa oslavovalo... vďaka nezištnej pomoci a spolupráci organizátorov, darcov a účinkujúcich si mohli deti užijť zábavu i radosť z darčiekov.

Malí pacienti tak 2. júna 2016 mohli aspoň na chvíľu zabudnúť na vyšetrenia a nemocničné lôžka a zabaviť sa v tento deň rovnako ako ich zdraví rovesníci. Programom deti a hostí sprevádzala Kristína Svarinská a Sväto Dobrík, o dobrú náladu sa postarali Zdenka Predná, Katarzia, Anna Veselovská, Emma Drobňá, Oskar Rózsa, Vec – Branislav Kováč, detský folklórny súbor z Materskej školy Habarka, LA DANSA SCHOOL, Základná umelecká škola E. Suchoňa v Pezinku a Škola Breaku – Majko Koiš. MED-ART je hrdý, že svojou troškou mohol prispieť spolu so všetkými organizátormi, účinkujúcimi a ostatnými darcami, ktorí spoločnými silami vykúzlili úsmevy na tvárach malých pacientov.

Ing. Mikuláš Dunda, MPH

Key Account Manager Hospital MED-ART

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Banská Bystrica

Z iného súdka bola podpora ďalšej detskej nemocnice – Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici, kde MED-ART smeroval svoju aktivitu k podpore organizácie odborného podujatia „**Banskobystrické dni pediatrickej anestézie**“.

Ako uviedol hlavný koordinátor podujatia MUDr. Miloslav Hanula, PhD, „*Banskobystrické dni pediatrickej anestézie sa snažia vyplniť medzeru v odbornej komunikácii. Nie sú „klasickým“ kongresom, interaktívnym spôsobom riešia denné problémy anestéziologickej praxe. Program podujatia je každoročne založený na workshopoch, príkladových štúdiách, porovnávaniach postupov a štandardov klinickej medicínskej praxe. Aktuálna slovenská medicína je zároveň konfrontovaná so zahraničím – pozývaním odborníkov z popredných centier medicíny detského veku.*“

Podujatie sa každoročne uskutočňuje pod záštitou Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici, II. Kliniky pediatrickej anestéziológie a intenzívnej medicíny SZU a jednotlivých odborných spoločností.

V poradí už štvrtý ročník sa uskutočnil 3. – 4. júna 2016 v hoteli Dixon v Banskej Bystrici. Nosnými témami tohto ročníka bola Novorodenecká anestézia, Detský pacient vo všeobecnej nemocnici a Meet the experts: Ako sa rozhodujem. Svoje prednášky prezentovali lekári všetkých detských nemocníc v Slovenskej republike, lekári niektorých všeobecných nemocníc zaoberajúcich sa problematikou detskej anestézie. Určite cenné skúsenosti boli prezentované lekármi z Českej republiky a Rakúska. Každý blok bol moderovaný špecialistom v danej oblasti s cieľom navodiť odbornú diskusiu na jednotlivé problematiky a vzájomnú výmenu skúseností.

Tak ako po minulé ročníky aj tento rok boli obľúbeným spostením celého programu workshopy. **Prvým workshopom bol Comprehensive critical care ultrasound.** Ultrasonografia (ako súčasť point of care testing, POCT) sa stala cenným nástrojom lekárov pracujúcich v intenzívnej/urgentnej medicíne pre možnosť získania okamžitej klinickej informácie, zvýšenie bezpečnosti pacienta, redukciu komplikácií a zvýšenie efektivity práce.

Zámerom workshopu bolo naučiť sa vykonávať a interpretovať ultrasonografické vyšetrenia pri lôžku pacienta na oddelení intenzívnej medicíny. Kurz bol zameraný na intenzívnu medicínu všeobecne (neonatólna, pediatrika, dospelá); účastníci ťažili zo zamerania na riešenie konkrétnych základných klinických situácií a z individuálne zameraného tréningu zručností. Kurz sa už nevenoval základným znalostiam ultrasonografie; po krátkej rekapitulácii základov sa fokusoval na klinické použitie v problematike ako cievny prístup, hemodynamika, brušné a hrudné patológie.

Druhým workshopom boli Simulácie kritických situácií na operačnej sále. Po minuloročnom veľmi úspešnom úvodnom ročníku tohto workshopu organizátori pokračovali so simuláciami kritických situácií na operačnej sále aj tento rok. Simulácie sa čoraz častejšie dostávajú do nášho každodenného života, čím nám

pomáhajú udržiavať si vedomosti a zručnosti so zriedkavo sa vyskytujúcimi klinickými situáciami.

Pri simulácii sa použili sofistikované, počítačom riadené figuríny SimBaby® a SimJunior®, ktoré dokážu dýchať, kašľať, simulovať tlak, pulz... Pre hodnotnosť sa simulácie odohrávali v reálnych podmienkach operačnej sály, zákrokovej miestnosti a pooperačnej izby, s reálnym prevedením výkonov, riedením a podávaním liekov... Dôraz lektorov bol kladený na komunikáciu a tímlíderstvo, medicínske vyriešenie situácie bolo podružné. Z kapacitných dôvodov sa workshopu zúčastnili 4 tímy (každý tím pozostával z dvoch lekárov a dvoch zdravotných sestier, čo bola snaha simulovať reálnu situáciu, keď si v prípade komplikácie privoláte pomoc z vedľajšej sály). Členovia tímu pochádzali z jedného pracoviska, aby vedeli spolupracovať, komunikovať a postupovať tak, ako sú zvyknutí z každodennej praxe. Každý tím si prešiel všetkými simuláciami podľa časového harmonogramu. V úvode simulácie dostal tím všetky potrebné informácie, následne riešil danú medicínsku úlohu.

Po vyriešení úlohy nasledoval debriefing, kde sa podrobne rozoberala činnosť a komunikácia celého tímu pod vedením lektorov zo Slovenska a Rakúska.

Pri simulácii kritických situácií sa používajú sofistikované, počítačom riadené figuríny, ktoré dokážu dýchať, kašľať, simulovať tlak aj pulz.

Štvrtý ročník podľa ohlasov účastníkov podujatia a výsledkov dotazníkov spokojnosti bol hodnotený ako veľmi úspešný a všetci sa už tešia na nasledujúci jubilejný 5. ročník, na ktorý organizátori pripravujú viacero noviniek a ktorý MED-ART opäť rád v duchu svojho motta podporí.

Ing. Mikuláš Dunda, MPH

HISTORIA

pre oblasť farmácie, veterinárnej medicíny, medicínsko technických pracovníkov odborníkov z oblasti výživy ľudí a zvierat

HISTORICKÉ NOVINY SPOLOČNOSTI MED-ART

príloha informačno-odborného štvrťročníka Medium 3/2016

Naučme sa „vykupovať čas“

Deňský človek by sa rád zmocnil času, ale nedokáže žiť v čase. Snáď aj preto žijeme v neustálom zhone a napätí. Všetko chceme stihnúť, a pritom si neuvedomujeme, že nám v živote uniká to najcennejšie – pokojný čas.

Tak to bolo i v jeden horúci piatkový večer. Manželka ma poslala do blízkeho obchodného domu kúpiť nejaké drobnosti k večeri. Bolo v ňom veľa ľudí, pokladne plné kupujúcich a ja som stál v rade ponáhľajúc sa na stretnutie. Zjavne som znervóznel a v duchu som si hovoril: „Prečo sa tí ľudia musia vybrať nakupovať práve vtedy, keď ja?“ Moja tvár nemala príjemný výzor. Vtom sa pri mne zastavil priateľ. Pochválil dobré služby našej firmy, prístup ľudí a rýchlosť, s akou sme dokázali vyriešiť jeho problém bez nároku na čokoľvek. Stačilo pár milých slov a ja som mal zrazu výbornú náladu. Bol som tak dobre naladený, že som babičke, stojacej za mnou, pochválil jej malé vnučence, ktoré jej z nudy nahádzali do košíka

rôzne tovary. Aj ona sa začala usmievať. Pomerne dlho sme sa čakajúc v rade, ešte rozprávali.

Často stačí ozaj tak málo – pár milých slov, a zlá nálada či napätie sú preč. Ak by sa nám podarilo denne pár slovami potešiť aspoň jedného cudzieho človeka, svet by bol oveľa príjemnejší. Nevyskúšame to?

Naučme sa „vykupovať“ čas. Ak to dokážeme, garantujem vám, že zažijeme niečo mimoriadne.

PharmDr. Ján Holec
(zdroj: Medium 4/2006)

FIREMNÉ NARODENINY ODTLAČKY NAŠICH RÚK AKO VSTUPENKA

„Medartáci“ si pripomenuli 20-te výročie založenia spoločnosti narodeninovou oslavou. Téma večera bola „MED-ART na dotyk“. A práve preto bol vstupenkou na oslavu farebný odtlačok ruky každého z nás. Symbol odtlačkov rúk vyjadruje práve ten dotyk, prostredníctvom ktorého všetci „Medartáci“ prispievajú k úspechu spoločnosti svojou každodennou prácou.

Dobrú náladu a radosť zo stretnutia kolegov bola zárukou skutočne vydareného večera. Stretli sa po dlhom čase všetky oddelenia na jednom mieste, kde sa mohli porozprávať a spolu sa zabaviť. Potešili nás aj kolegovia, ktorí sú už na dôchodku, a tiež mamičky na materskej. Slávnosť otvoril PharmDr. Ján Holec, jeden z „otcov“ našej veľkej

rodiny. Povedal nám pár slov o tom, ako pred dvadsiatimi rokmi spolu s PhMr. Petrom Némethom zakladali Med-Art. Priblížil nám, ako sa najprv rodila myšlienka, prvé kroky, jeho neľahké začiatky, ale aj radosť okamihy každodenných úspechov. Po slávnostnom prípitku sa začali hody a skvelá zábava.

(zdroj: Medium 3/2011)

ĎAKUJEME, ŽE NÁM POMÁHATE POMÁHAŤ

25 ROKOV

ZA KAŽDÝM ÚSPECHOM JE ĽUDSKÁ PRÁCA

BLIŽŠIE K VÁM - NOVÝ ZÁVOD V BRATISLAVE, PODUNAJSKÝCH BISKUPICIACH

Spoločnosť MED-ART otvorila dňa 2. septembra nový závod 04 v Bratislave. Nachádza sa vo veľkom logistickom areáli distribučnej spoločnosti Synergia a. s. v Podunajských Biskupiciach. Tým neustále zdokonaľujeme a naplňame svoj podnikateľský zámer: rýchlosť, spoľahlivosť, nadhľad, úsmev, špičkové technológie. Toto sú i atribúty nášho optimistického loga lietadla. Profesionálne riadime rozvoz liekov od výrobcu ku konečnému spotrebiteľovi. Neustále zlepšujeme systém. Distribúcia je v pravom zmysle slova rozvoz, rozdeľovanie, triedenie, začleňovanie. Z tohto dôvodu je potrebné neustále vymýšľať a zlepšovať systém práce.

(zdroj: Medium 2/2008)

ŠETRÍME PENIAZE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Spoločnosť MED-ART úspešne využíva služby GreenWay operátora. Aké sú praktické skúsenosti s elektromobilnou dopravou a či prináša želaný efekt, sme sa spýtali toho najpovolanejšieho, manažéra dopravy spoločnosti MED-ART Marcela Džačovského.

Máte už prvé skúsenosti a aj výsledky vyjadrené v číslach? Celkovo sa na našich dvoch elektromobiloch najazdilo v pracovných dňoch 13 044 km (v priemere 283,57 km denne), uskutočnilo sa 43 výmen batérií na staniách GWO, pričom sa spotrebovalo 3838 kWh elektriny. Prvý mesiac sme prevádzkou

našich elektromobilov ušetrili 222 €, čo v ročnom vyjadrení predpokladá úsporu 2 664 €. Na emisiách sa ušetrilo až 2,7 ton CO₂, ktoré by inak muselo spracovať 232 stromov počas jedného roka. Nižšie uvedená tabuľka hovorí za všetko.

Marcel Džačovský, manažér dopravy

UŠETRENÉ EMISIE CO ₂ (2 vozidlá MED-ART) V TONÁCH	CELKOM t
Ušetrené emisie CO ₂ (2 vozidlá) za 1 mesiac prevádzky	2,7 t
Ušetrené emisie CO ₂ (2 vozidlá) za 1 rok prevádzky	32,9 t
Ušetrené emisie CO ₂ (2 vozidlá) 5 rokov prevádzky	164,4 t
Ušetrené emisie CO ₂ (10 vozidiel) 5 rokov prevádzky	822 t
	
KOMPENZÁCIA STROMOV	POČET
Kompensácia stromov (1 vozidlo) denne, mesačne, ročne	1 826
Kompensácia stromov (2 vozidlá) denne, mesačne, ročne	3 652
Kompensácia stromov (10 vozidiel) ročne	18 262
	
	CELKOM KS
	3 652

Priemerná dodávka vypustí do ovzdušia cca 210 g CO₂ za 1 km jazdy.

Priemerný strom spracuje 9 kg CO₂ ročne.

(zdroj: Medium 3/2013)

DIAGNÓZY S MEDARDOM

RELÁCIA O TELESNOM A DUŠEVNOM ZDRAVÍ ČLOVEKA

Relácia, veríme, že vám už dobre známa, „Diagnózy s Medardom“, pokračovala aj v letných mesiacoch. Témami boli zdravotná, sociálna a duchovná starostlivosť o seniorov a starostlivosť o ústnu dutinu – stomatológia.

Súčasťou modernej stomatologickej ambulancie je i činnosť preventiviek.

V častiach relácie venovaných stomatológii sme v spolupráci s firmou Curaden za aktívnej podpory firmy PD Radošinka pripravili zaujímavé vstupy dentálnych hygieničiek – preventiviek Ivany Matovičovej a Petry Hircovej, ktoré okrem iného názorne predviedli, ako správne vyberať a používať pomôcky zubnej hygieny. V odbornej časti o modernej stomatológii – ortodoncii, zubnej chirurgii a konzervačnej stomatológii divákov informovali čelustný ortopéd MUDr. Pavol Anđel (na fotografii vľavo) a stomatológ MUDr. Martin Lisý. Témou hygieny, čistoty v duchovnom živote pokračovali Mária Viceňová, Andrej Pacholik a Ivan Elko.

(zdroj: Medium 3/2008)

MED-ARTOVA KVAPKA

32 KVAPEK HUMANITY A SPOLUPATRIČNOSTI

K zorganizovaniu tak vysoko humánneho činu, ktorým darovanie ľudskej krvi určite je, sme sa odhodlali aj my v MED-ARTE. Tak trochu nás k tomu inšpirovala pranostika „Medardova kvapka štyridsať dní kvapká“. V deň sv. Medarda sme v závođe Nitra vyhlásili „MED-ARTovu kvapku“.

Dobrovoľných darcov – zamestnancov – sa nás prihlásilo 32, z toho 30 prvo-darcov. Keďže sa pri každom odbere krvi do sterilných odberných vakov odoberá približne 400 ml krvi, spolu sme tak darovali cca 13 000 ml tejto vzácnej tekutiny. Vtipná poznámka, či musíme darovať krv celých štyridsať dní, aby sa naplnila pranostika, nebola jediná. Atmosféra bola príjemná aj vďaka „bielemu“ tímu Národnej transfúznej služby, ktorý sa s trpezlivosťou a s úsmevom venoval každému darcovi.

(zdroj: Medium 3/2007)

Súbor MUSICANTICA – zľava Miroslava Blažeková, Tomáš Blažek, Robert Žilík a Mária Mandáková

SPRÁVA O NÁVRATOCH

ROBERT ŽILÍK VÝSTAVA PLASTÍK, KRESIEB A REFLEXIÍ

Čo oslovilo spoločnosť MED-ART inštalovať sochy, reliéfy, perokresby či literárne útvary v jej priestoroch? „V našej firme nechceme len pomáhať liečiť fyzické telo, ale aj vychovávať ľudí k dôstojnosti, vkusu a kráske, aby sme si mohli viac uvedomovať znaky a symboly nadprirodzených skutočností zobrazených v momentkách diel dr. Žilíka. Takto by sme si priali, aby ľudia okolo nás vnímali umenie, ktorým svoje vnútro vyjadruje umelec. Umelecká

činnosť sa právom zaraďuje medzi najvznešenejšie tvorivé prejavy ľudského ducha. Ak je to na pôde bežnej svetskej firmy, naberá to i ducha tvárnenia postojov a pracovného ovplyvňovania ľudí, a to o to viac, ak ide o priestory iné ako galérie. Umenie je odrazom krásy a LÁSKY preto, lebo umelecké diela pozvňasajú myseľ k LÁŠKE s veľkým L“, hovorí generálny riaditeľ spoločnosti MED-ART PharmDr. Ján Holec.

(zdroj: Medium 3/2006)

HODVÁB VÁBI ZMYSLY

Vernisáž Miriam Podbehlj pod názvom Hodváb vábi zmysly sa uskutočnila 18. augusta 2006 v reprezentačných priestoroch kongresového centra spoločnosti MED-ART. Jej maľby na hodváb sú príkladom toho, ako s vrodenným citom pre farbu možno dospieť k prekvapujúcim, no o to jemnejším kombináciám. Tento cit naplno využíva pri tvorbe malovaných hodvábných šatiek, šálov, motýlikov a kravát. Každý kus sa môže uplatniť ako samostatné umelecké dielo, len tak pre radosť očí. Medzi diela talentovanej výtvarníčky patria najmä úžitkové predmety, z ktorých si mohli vybrať dámy, ale aj páni.

(zdroj: Medium 4/2006)

KVAPKA V MORI - DETSKÝ DOMOV V SKALICI

Existujú prípady, kedy si rodičia nechcú, nevedia alebo nemôžu z rôznych dôvodov plniť svoje úlohy pri výchove detí. Vtedy, na základe rozhodnutia súdu alebo predbežným opatrením okresného súdu, sú deti dané do náhradnej rodinnej starostlivosti, najčastejšie do starostlivosti inštitu-

ciónálnej. V našej spoločnosti inštitucionálnu starostlivosť zabezpečujú detské domovy. Detský domov v Skalici poskytuje náhradnú rodinnú starostlivosť pre deti všetkých vekových kategórií. S prevádzkou začal v roku 1958. Osud opustených detí nám nie je ľahostajný. Dôkazom toho, že chceme

podporovať tých, ktorí našu pomoc potrebujú najviac, je i návšteva Detského domova v Skalici. Nadácia magistra Petra Németha obohatila svojím príspevkom jedálniček tých najmenších, ale aj tých väčších maskrtníkov a darovala Domovu detské kaše HIPPI.

(zdroj: Medium 4/2006)

SENICUP 2013

ODMENILI SME ÚSPESNÝCH

V dňoch 30. až 31. mája 2013 sa v krásnej Žiarskej doline odohral 7. ročník futbalového turnaja pre hendikepovaných občanov zo zariadení sociálnych služieb pod názvom Seni Cup 2013. Spoločnosť Bella Sk organizovala tento rok turnaj už siedmy raz. Pozvanie prijalo 10 tímov zo zariadení sociálnych služieb. Súťažilo sa v 3 skupinách. Tí najúspešnejšie mužstvá si odniesli okrem diplomov, medailí a trofejí aj pekné a hodnotné vecné ceny, ktoré výhercom venovala spoločnosť MED-ART.

(zdroj: Medium 3/2013)

VZDELÁVANIE V KONGRESOVOM CENTRE MED-ART

Praktické vzdelávanie RZP-Asistenčné služby Trenčín. Kurz prevej pomoci a ne-odkladnej zdravotnej starostlivosti pre lekárníkov. (zdroj: Medium 3/2010)

Akademia Pierre Fabre Dermo-Cosmétique na tému fotodermatóz. (zdroj: Medium 4/2006)

Hartmann Akadémia - vzdelávanie v oblasti Vlhkej terapie a Dezinfekcie rúk v lekárskej praxi. (zdroj: Medium 3/2011)

KONGRES

KOMORY VETERINÁRNÝCH LEKÁROV SR

Pri prezentačnom stánku našej spoločnosti bolo stále rušno, nakoľko je MED-ART, s. r. o., dlhoročným partnerom viac ako sedemsto veterinárnym lekárom na celom Slovensku.

V termíne 30. – 31. mája 2009 zorganizovala komora veterinárnych lekárov SR už po tretíkrát v priestoroch hotela Grand Jasná IX. Kongres KVL SR. Spoločnosť MED-ART sa tu prezentovala spolu s ostatnými 35-timi vystavovateľmi. Počet veterinárnych lekárov, ktorí sa akcie zúčastnili, bol 358, čo svedčí o tom, že akcia je z hľadiska vzdelávacieho i prezentačného úspešná a vyhľadávaná. Tejto akcie sa z radov pracovníkov MED-ARTu zúčastnili viacerí obchodní zástupcovia, ktorí pri rozhovoroch s klientami prebrali mnoho podstatných otázok, týkajúcich sa hlavne problémov vo veterinárnej praxi. Akcia poskytla veľa príležitostí zoznámiť sa s novinkami na trhu, prebrať množstvo odborných otázok a sledovať vývoj vo veterinárnej praxi. Sme radi, že aj MED-ART bol súčasťou IX. Kongresu KVL SR.

(zdroj: Medium 3/2013)

MALÉ JUBILEUM

SEMINÁR ZDRAVEJ VÝŽIVY V NITRE

Celoslovenský seminár zdravej výživy v Nitre pravidelne organizuje naša spoločnosť pri príležitosti otvorenia brán poľnohospodárskej výstavy Agrokomplex. Tohtoročný akreditovaný seminár pre farmaceutov a farmaceutických laborantov sa konal 22. 8. 2009 pod názvom Fórum špeciálnej a zdravej výživy. Miestom konania bola aula UKF v Nitre. Zaujímavý odborný program, obohatený o praktické skúsenosti mediálne známeho špecialistu na výživu MUDr. Igora Bukovského a prezentačné stánky pritiažli až 450 účastníkov.

(zdroj: Medium 3/2009)

NIELEN PO STOPÁCH LÁSKY

Vďaka úspešnej spolupráci s našou firmou zorganizovalo združenie SLOV-ITAL FORUM na prelome marca a apríla 5-dňový zájazd do Ríma pri príležitosti 1. výročia smrti pápeža Jána Pavla II. pod názvom RomAmoR – po stopách lásky v dejinách Ríma. Celú akciu sprevádzala Veronika Záborská s výkladom dejín starobíleho Ríma. I keď aktivity SLOV-ITAL FORA v oblasti cestovného ruchu v súčasnosti predstavujú jeden zo základných pilierov našej činnosti, chceme i ďalšími iniciatívami kultúrneho charakteru (konferencie, umelecké výstavy, módné

prehliadky, koncertné podujatia, vianočné trhy, benefičné akcie a pod.) prispieť k vytváraniu a upevňovaniu priateľských vzťahov medzi obyvateľmi Slovenskej republiky a Talianska. Jedno slovenské príslovie hovorí „Všade dobre, doma najlepšie“. Ambíciou SLOV-ITAL FORA je, aby pri zachovaní, rozvíjaní a vzájomnom rešpektovaní národných tradícií, špecifik a kultúry, účastníci našich podujatí odhalili krásu jednoty v rozdielnosti a našli kúsok domova v ktoromkoľvek kúte nášho spoločného európskeho domu.

(zdroj: Medium 4/2006)

Spomienky na návštevu zeleného mesta

ODBORNO-POZNÁVACÍ ZÁJAZD V SPOLUPRÁCI S FIRMOU SCA

MED-ART v spolupráci so spoločnosťou SCA pripravil pre svojich klientov poznávací zájazd spojený s odborným programom. Snahou bolo spojiť príjemné s užitočným a odborne zaujímavým. 17. júna 2010 sme sa po výborných raňajkách, ktoré pre nás spoločnosť SCA pripravila, vydali na cestu za novými zážitkami, konkrétne do slovenským účastníkom dobre známeho Göteborgu.

(zdroj: Medium 3/2010)

PREPADLI ČARU MORA

More láka mnohých z nás meniacou sa tvárou, odrazom svojej minulosti a priamym spojením s tepom našej planéty. Klientov, takpovediac už stálych, ktorí prepadli túžbe po dobrodružstve, poznani a mali opäť chuť si vyskúšať yachtingové umenie na mori, sme pozvali v dňoch 16. až 23. júna

2007 brázdiť vody Jadranského mora. Šťastní a rozhodnutí pre vodný šport zažili to, čo vraj suchozemec nikdy nespozná a ani nepochopí.

Je len na vás, milí čitatelia, či im uveríte, alebo sa nabudúce spolu s nimi o tom presvedčíte.

(zdroj: Medium 3/2007)

ĎAKUJEME,
ŽE NÁM POMAHAJE
POMAHAJE

25
ROKOV

CHCEME ROBIŤ VŠETKO NAJLEPŠIE AKO VIEME

SPOMIENKY NA MUŠKETIERSKE DNI S MED-ARTOM

Pre všetkých svojich klientov, ktorým sú vzácné chvíle v kruhu svojej rodiny, a pre ktorých sú rozžiarené očka svojich detí či vnúčenciev tým najvzácnejším darom, sme pripravili históriu pretkanú Mušketerský vikend. Podujatie inšpirované najkrajšími scénami z filmu o mušketeroch podľa románu A. Dumasa zaujalo dospelákov, ale hlavne detských mušketerov. Počas troch sobôt – 22. mája v Topolčiankach, 29. mája na Betliari a 5. júna v Banskej Štiavnici ožili hrdinovia ako Athos, Porthos, Aramis, Artagnan... Zažili sme príbehy dávnych čias a aspoň na chvíľu sme sa stali tými najlepšími mušketermi 21. storočia.

(zdroj: Medium 3/2004)

Vo svete je najmenej 5 miest, kde sa ľudia dožívajú veku 120 až 140 rokov. Vedecké poznatky ukazujú, že genetický potenciál ľudského tela je rovnako 120 až 140 rokov. Z oblasti Tibetu je písomne zdokumentovaný prípad čínskeho doktora Li, ktorý obdržal od cisára uznanie za dlhovekosť pri príležitosti oslavy svojich 150-tich rokov. Doktor Li sa údajne narodil v roku 1777 a zomrel v roku 1933 vo veku 156 rokov.

nenahradiťné minerály Jurassic Minerals+ pomôžu až pri 900 ochoreniach

V súčasnosti sú na trhu dostať tri druhy minerálov. Sú to minerály anorganické (elementárne), minerály chelátované a minerály koloidné.

Anorganické minerály nie sú v podstate nič iného než rozdrvená skala. **Vstrebateľnosť pre telo je 5 až 10 %** a po 35-tom roku veku klesá na 3 až 5 %.

Chelátované minerály boli vyvinuté v šesťdesiatych rokoch a znamenali významné zlepšenie vstrebateľnosti a tým i zlepšenie zdravotného stavu. Chelátovaný minerál je prvok, na ktorý je naviazaná aminokyselina, enzým alebo proteín. Tým, že minerály sú naviazané na látku, ktorá je telu vlastná, **vzrástla vstrebateľnosť až na 40 %**.

Koloidné minerály sú jednotlivé molekuly určitej látky rozptýlenej vo vode. Nejedná sa o tabletky, ale o tekutinu. Rozptýlené častice majú záporný elektrický náboj, zatiaľ čo stena čreva má kladný náboj. To všetko má za následok, že tieto minerály **sú vstrebateľné až na 98 %**.

Vráťme sa teraz k miestam, kde sa ľudia dožívajú vysokého veku. Získavajú vodu z roztopeného ľadovca – nie je číra, ale zafarbená na bielo až hnedo. Obsahuje koloidné minerály, ľudia ju nielen pijú, ale ňou aj zavlažujú polia. Preto je ich pôda bohatá na živiny, čo v našich zemepisných šírkach postrádame. Neexistuje tam cukrovka, rakovina, odvápnenie kostí, srdcové ochorenia, šedý zákal, nemajú tam postihnuté deti...

10 najčastejších chorôb spôsobuje nedostatok minerálov a stopových prvkov

Pre svoje zdravie **potrebujeme asi 70 minerálov a stopových prvkov denne**. Vďaka hnojeniu ich máme v našej strave málo, asi iba 5. Ostatné nám dlhodobo chýbajú. V bežných prípravkoch v lekárni ich získame najviac 12-14 v jednom balení a to ešte s malou vstrebateľnosťou, max. do 40%.

Prvotné náznaky **nedostatku selénu** sa prejavujú ako tzv. **starecké škvrny**. Pokiaľ v tomto stave začnete užívať koloidné minerály obsahujúce selén, škvrny v priebehu 4 až 6 mesiacov zmiznú. Nedostatok selénu poškodzuje aj vnútorné orgány, takže pokiaľ zmiznú škvrny na koži, zmiznú i vnútorné poškodenia a vaše srdce, ľadviny, mozog a pečeň začnú pracovať ako predtým.

Pokiaľ máte **nedostatok chrómu, vanádu**, prejaví sa to ako neuhasiteľná **chuť na sladké** alebo máte nízky obsah cukru v krvi. Pokiaľ trvá tento stav dlho, môže sa zmeniť na cukrovku. Problémy s cukrom sú vždy spojené s nedostatkom chrómu a vanádu.

Prvopočiatky **nedostatku cínu** sa prejavujú **u mužov ako čiastočná holohlavosť**. Pokiaľ necháte tento stav trvať, začne sa **zhoršovať váš sluch a prestanete počuť úplne**.

Prvý znak **nedostatku zinku je strata chuti**. Jedlá vám nebudú chutiť tak ako predtým.

Koloidné minerály Jurassic Minerals+ obsahujú až 72 minerálov a stopových prvkov. Pomáhajú asi pri 900 ochoreniach, napr. pri vysokom tlaku, ochoreniach kĺbov, dne, alergií, detoxikujú telo, zvyšujú imunitu, odstraňujú únavu a pod. Môžete ich užívať spolu s liekmi, nemajú vedľajšie účinky a sú bez chemických prísad a farbív.

Stredná zdravotnícka škola v Nitre po šiestykrát zorganizovala dňa 13. 6. 2016 slávnostné odovzdávanie maturitných vysvedčení končiacim absolventom denného a externého večerného štúdia v študijnom odbore zdravotnícky asistent. Po maturitných skúškach s vysokou mierou náročnosti si 94 žiakov právom prevzalo z rúk triednych učiteľov dôkaz o zrealizovanej skúške dospelosti, ktorá im zabezpečí nástup novej etapy v živote v podobe vysokoškolského štúdia alebo pracovného zaradenia.

študijný odbor zdravotnícky asistent zabezpečí kvalitný štart do profesijného života

Slávnostnú atmosféru umocňovali reprezentačné priestory nitrianskej synagógy. Synagóga je vzácnou architektonickou pamiatkou mesta Nitry, zapísanou v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok SR. Znovuotvorením zrekonštruovaných priestorov v roku 2004 vznikol vzácny priestor, ktorý slúži predovšetkým ako koncertná a výstavná sieň. Konajú sa tu komorné koncerty v rámci Nitrianskeho kultúrneho leta, divadelné predstavenia, výstavy, literárne večery a pod.

Reprezentačné priestory synagógy zvolila aj škola za dôstojné miesto, kde sa spoločne stretli riaditeľka školy, zástupkyňa riaditeľky, vedúca praktického vyučovania, členovia rady školy, zástupca primátora mesta Nitry PhDr. Ján Vančo, PhD, pedagógovia školy, rodinní príslušníci absolventov a členovia žiackej školskej rady.

Žiaci vstupovali do Synagógy za sprievodu tónov árie z opery Nabucco, Va, pensiero, sull'ali dorate (Leť, myšlienka, na zlatých krídlach) Zboru hebrejských otrokov od Giuseppe Verdiho. Pridanou hodnotou celého podujatia bol kultúrny program pozostávajúci z prednesu poézie dvoch básní od Milana Rúfusa Balada o ľudskom srdci a Modlitba za Slovensko. Slávnostnú atmosféru umocnili i piesne Nevzdávam od účastníkov Superstar a pieseň od interpretky Adelle s názvom Make you feel my love. Čerstvo zmaturovaným absolventom sa prihovorila riaditeľka školy PhDr. Regina Sládečková, PhD a po prevzatí maturitného vysvedčenia sa každý žiak zapísal do školskej kroniky.

Záver oficiálnej časti slávnostného podujatia ukončila študentská hymna Gaudeamus igitur. Maturanti svoju vďaku vedeniu školy, triednym učiteľom, ako i členom profesorského zboru vyjadrili aj formou kvetinových darov. Všetkým prajeme veľa úspechov, úspešný štart do profesijného, študijného aj osobného života.

Riaditeľka Strednej zdravotníckej školy v Nitre PhDr. Regina Sládečková, PhD popriala čerstvým absolventom veľa úspechov v ich zodpovednej profesii.

Stredná zdravotnícka škola v Nitre je aktívnu a úspešnou školou vo viacerých oblastiach. Svoje iniciatívy smeruje aj na projektové zábery s rôznymi cieľmi. V roku 2014 reagovala aj na výzvu Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu SAAIC, ktorej cieľom je podporovať a koordinovať programy medzinárodnej spolupráce slovenských vysokých škôl a iných inštitúcií, najmä s krajinami Európskeho spoločenstva v rámci vzdelávacích a iných programov. Schválenie predloženého projektu s názvom **Rozvoj kľúčových kompetencií budúcich zdravotníkov za hranicami Slovenska** dosiahla v náročnom vyhodnocovacom procese.

Preberanie Europassov, ktoré predstavujú pre svojho držiteľa otvorenú bránu k vzdelávaniu a práci v Európe.

Žiakom, ktorí sa zúčastnili mobilitej stáže **Erasmus+** v Londýne, boli odovzdané vedením školy Europass, ktoré boli pozitívnym ocenením Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, vystavené prostredníctvom Národného strediska Europass. Program Erasmus+ sa zameriava na zlepšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy (OVP) v celej Európe, poskytovanie príležitostí pre študentov a zamestnancov OVP absolvovať stáž v zahraničí.

Za cieľovú destináciu bol zvolený Londýn. Spolupracujúcou a sprostredkovateľskou inštitúciou sa stala ADC College v Londýne. Prijímajúcimi organizáciami sú zdravotno-sociálne zariadenia so zameraním najmä na starostlivosť o seniorov alebo ľudí s fyzickým hendikepom. Na prelome júna a júla 2015 sa štyria študenti v odbore zdravotnícky asistent, tri budúce diplomované všeobecné sestry a dve odborné učiteľky zúčastnili 1. turnusu dvojtyždňovej mobility stáže. **Najpodstatnejším cieľom študentov bolo overiť si odborné vedomosti, zručnosti a skúsenosti pri ošetrovaní klientov** so zreteľom na rozvoj kľúčových kompetencií pre svoje budúce povolanie, resp. ušlachtilé poslanie. Stážisti si preverili aj svoju jazykovú zdatnosť v prirodzenom prostredí v rámci praxe samotnej, ale aj v bežnej komunikácii, nakoľko boli ubytovaní v hostiteľských rodinách. V popoludňajších hodinách a počas víkendových dní mali veľa možností na návštevu rôznych kultúrnych a historických častí Londýna, prezreli si expozície viacerých múzeí (Prírodovedné, Múzeum vedy ai.) aj Múzeum Florence Nightingale, ktorá je považovaná za zakladateľku moderného ošetrovateľstva a priekopníčku v rozvoji ošetrovateľského vzdelávania. Od 12. do 25. júna 2016 bolo už ďalších osem študentov a dve vyučujúce na 2. turnuse mobility pobytu.

Realizácia projektu Erasmus+ je podporená finančnými prostriedkami Európskej únie.

Mgr. Laura Bereczová
koordinátor propagácie
a marketingu SZŠ Nitra

Hoci e-mailová korešpondencia je bežnou súčasťou každodenného života, stále nesie veľa znakov neúčinnnej komunikácie. Ak chcete urobiť skok do „reálneho sveta“, začnite tým, že zvládnete týchto 10 bežných úskalí v oblasti profesionálnej e-mailovej etikety a naučíte sa ako môžu poškodiť váš profesionálny imidž.

tipy pre profi e-mailovú komunikáciu ako si nepoškodiť imidž

Rozoznajte, kedy je e-mail vhodná forma komunikácie

Je obširne vysvetlenie naozaj nutné? Môže byť tón obsahu nevhodný? Je téma e-mailu citlivá? Ak odpoveď na niektorú z predchádzajúcich otázok znie áno, e-mail nemusí byť vhodným sprostredkovateľom informácie. **Ak však kontaktujete niekoho, koho je ťažké zastihnúť osobne alebo telefonicky v kancelárii a chcete sa len spýtať jednoduchú otázku alebo poskytnúť pár informácií**, e-mail je pravdepodobne najvhodnejší nástroj.

Nepredpokladajte, že vás príjemca pozná

V prípade, že e-mail je váš prvý kontakt s osobou alebo prijímateľ dostáva veľké množstvo e-mailových správ, nepredpokladajte, že vás pozná. Tento problém sa ešte umocňuje pri použití spoločného firemného e-mailu alebo e-mailu bez informácie o odosielateľovi napr. allstar29@mail.com. Zdrzte sa použitia osobného e-mailu, ak je uvedený firemný e-mail alebo e-mail inštitúcie. Ak je nutné použiť osobný e-mail, nech znie zreteľne a jasne napr. joe.smith@mail.com.

Nepredpokladajte, že príjemca pozná všetky podrobnosti

„Túto objednávku potrebujem zmeniť“, je pravdepodobne bežná požiadavka, ktorú dostanete na e-mail. Isteže si ju vážite, ale spúšťa celý rad problémov. Menovite je to **nedostatok kľúčových detailov**. Aké číslo objednávky? Na akú objednávku? Toto platí pre každú formu profesionálnej komunikácie. **Vyhnete sa tak „ping-pongovaniu“ e-mailov**, než svoju požiadavku vybavíte a navyše presvedčíte druhú stranu aj o tom, že máte zmysel pre detail. Venujte čas tomu, aby ste druhej strane poskytli čo najviac relevantných informácií hneď na prvýkrát.

Nezabudnite na kompletne kontaktné údaje

V súlade s vašim profesionálnym imidžom sa uistite, že **uvediete nielen celé svoje meno, ale aj všetky kontaktné informácie**, ktoré príjemcovi pomôžu v prípade, že by sa s vami chcel znovu skontaktovať. Obsah niektorých e-mailov môže dokonca zahŕňať požiadavku, aby vás osoba kontaktovala telefonicky alebo inou preferovanou formou komunikácie.

Nepoužívajte software na zápis hovoreného slova

Aj keď svoj e-mail nepíšete v kancelárii, ale nahrávate na mobile alebo tablete, neznamená to, že je profesionálne používať software na zápis hovoreného slova do textu. Pri zostavovaní e-mailov v týchto zariadeniach **je nutné vykonať korektúru textu** predtým, než ho odošlete. Väčšina slov totiž obsahuje technológiu prediktívneho skladania textu, ktorá môže dať slovám nesprávne koncovky a tak úplne zmeniť tón správy alebo jej celkový odkaz.

Zabudnite na pozadia, neštandardné typy písma a farby

Nech je to čiernobiele a jednoduché. **Rôzne farby a pozadia to čitateľovi len sťažia** a bude menej pravdepodobné, že na váš e-mail bude reagovať a považovať ho za

Dočítali sme sa...

serióznu profesionálnu komunikáciu – a to najmä v období, keď sú spamy úplne bežné. **Fonty, ktoré nie sú štandardné, pôsobia rušivo, ťažko sa čítajú** a keď na ne natrafíte, pripadáte si hlúpo.

Používajte odkaz „mimo kancelárie“ správne

Toto môže byť v e-mailovej komunikácii dôležitý moment najmä v prípade, ak máte v úmysle zotrvať dlhšiu dobu mimo kancelárie. Namiesto toho, aby ste len oznámili, že ste mimo kancelárie, **ponúknite kontaktné údaje kolegov**, ktorí vás budú v prípade potreby kontaktovať.

Pozor na automatické doplnenie e-mailovej adresy

Väčšina e-mailových systémov vygeneruje možnosti na automatické doplnenie textu do textového poľa „komu“ hneď, ako začnete písať e-mailovú adresu, na základe predchádzajúcich odoslaných e-mailov. Pozorne si tieto možnosti prečítajte a **prekontrolujte, než kliknete na tlačidlo „odoslať“**. Je poriadny rozdiel poslať e-mail manželke alebo prezidentovi spoločnosti.

Nepíšte veci, ktoré by ste nepovedali osobne

Nerobte a nehovorte veci, ktoré by ste sa za normálnych okolností v rozhovore hanbili povedať. Predovšetkým, vôbec vám to neurýchlí získať odpoveď a nadobro to môže pokaziť váš vzťah s danou osobou.

zdroj: www.kancelarie.sk

Múdry teplomer nemusí nakúkať pod pazuchu, aby s presnosťou zmeral, akú máte teplotu. Vďaka novému senzoru s ním stačí prebehnúť popred čelo, teda na mieste, kde inštinktívne siahame, ak sa nám čosi nezdá. Matrica infračervených snímačov a vysoká frekvencia snímání majú zaistiť potrebnú presnosť.

múdry teplomer za dve sekundy odmeria teplotu bez dotyku

Teplomer firmy Withings používa **16 infračervených senzorov, ktoré v priebehu 2 sekúnd uskutočnia štyri tisícky meraní**. Čip následne vyhodnotí zozbierané informácie tak, aby podal čo najpresnejší výsledok.

Taktika spočíva v hľadaní tepny, ktorá vedie čerstvo okysličenú krv zo srdca. Pri pohybe matricou senzorov pred čelom preto hľadá najhorúcejšie miesto. Meranie prebieha bezkontaktné, odčítanie hodnoty teplomer avizuje spätnou väzbou. Hoci v priemysle sa podobný spôsob merania používa už desaťročia, v medicíne zatiaľ nedosahoval potrebnú presnosť.

Zobrazením čísel na displeji sa jeho schopnosti podľa magazínu Gizmodo nekončia. Výrobca k nemu vyvinul mobilnú aplikáciu, ktorá podobne ako tlakomery **zapisuje históriu meraní na časovej osi pre jednotlivých členov domácnosti**. S istotou tak viete lekárovi povedať, ako sa teplota vyvíjala pred návštevou ordinácie.

Aplikácia upozorní na riziká a po vyklikaní ďalších symptómov ponúkne rady ako sa so zdravotnou situáciou pred návštevou lekára vyrovnáť. Teplomer nemá žiadnu pamäť na zápis meraní, všetko sa ukladá do mobilu.

Dočítali sme sa...

Firma so svojou 100-dolárovou novinkou **oslovuje hlavne mladých rodičov**, ktorí nemajú dostatok skúseností a chcú mať pod kontrolou každý detail.

zdroj: internet

Fotka mačky aj emoji sa dajú z jednotiek a núl prepísať do stavebných štruktúr života

vedci zakódovali digitálne fotografie

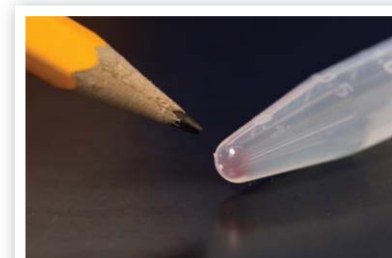
do štruktúr DNA

Tím z Washingtonskej univerzity prišiel na spôsob, ako informácie zapísané v nulách a jednotkách prekódovať do štyroch základných stavebných štruktúr DNA – adenín (A), guanín (G), cytozín (C) a tymín (T). Využili **Huffmanové kodovanie, ktoré je bežnou súčasťou procesu bezstratovej kompresie dát**.

Zakódované obrázky potom vložili do syntetického DNA. Každý z nich označili tak, aby pri sekvencovaní DNA mohli **dáta zakódované do A, G, C a T opäť premeniť na bežný binárny systém jednotiek a núl a nestratiť pri tom ani jeden bajt**. Do ružovej škvry na konci skúmavky v obrázku tohto článku sa napríklad zmestí 10-tisíc gigabajtov alebo dáta z približne 600 smartfónov.

„Život vytvoril fantastickú molekulu DNA, ktorá účinne ukladá rôzne druhy informácií o našich génoch. Je kompaktná a veľmi odolná,“ vysvetľuje v tlačovej správe univerzity spoluautor výskumu Luis Ceze. „My sa snažíme využiť ju na ukladanie digitálnych dát – obrázky, videá, dokumenty – na stovky až tisícky rokov.“

Rozsiahlemu využitiu novej metódy zatiaľ bráni jej finančná náročnosť. Vedci však tvrdia, že časom bude možné výrazne zmenšiť fyzický priestor potrebný na ukladanie dát – z veľkosti supermarketu na veľkosť kocky cukru.

Do ružovej škvry na skúmavke sa zmestí 10-tisíc gigabajtov dát.

zdroj: TARA BROWN PHOTOGRAPHY/WASHINGTONSKÁ UNIVERZITA

prioritou

ŠÚKL v čase EÚ predsedníctva

je najmä optimalizácia regulačných procesov
a riešenie témy nedostupnosti liekov

Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL) v čase EÚ predsedníctva koordinuje prácu viacerých výborov EMA a pracovných skupín siete liekových agentúr (HMA). Úlohou ŠÚKL je stanoviť program stretnutí, usmerňovať priebeh týchto rokovaní a zabezpečiť harmonizáciu činností pri plnení úloh a riešení aktuálnych tém v praxi. Počas 6 mesiacov predsedníctva sa pod hlavičkou ŠÚKL koná 7 odborných pracovných stretnutí. Očakáva sa, že do Bratislavy pricestuje na tieto podujatia takmer 500 zahraničných delegátov.

1. júla 2016 vstúpila SR do historicky prvého predsedníctva v Rade Európskej únie. Počas 6 mesiacov Slovensko vedie zasadnutia Rady na všetkých úrovniach, od expertnej až po ministerskú, a zodpovedá tak za formovanie európskej legislatívy. Úlohy predsedníckej krajiny sa dotýkajú aj činností Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv ako liekovej agentúry v SR.

Štátny ústav pre kontrolu liečiv v čase predsedníctva zodpovedá za organizáciu a vedenie rokovaní výborov Európskej liekovej agentúry (EMA), rokovaní riaditeľov liekových agentúr EÚ a pracovných skupín pôsobiacich v rámci siete liekových agentúr (HMA). Od júla do decembra 2016 sa pod hlavičkou ŠÚKL koná v Bratislave 7 tzv. „prezidentských“ zasadnutí, ktorých sa zúčastní takmer 500 delegátov z liekových agentúr členských štátov EÚ. Pracovné stretnutia sa konajú v týchto termínoch:

- ▶ 11. – 13. 07. 2016 Výbor pre hodnotenie rizík liekov
- ▶ 11. – 13. 07. 2016 Koordinačná skupina pre vzájomné uznávanie a decentralizované postupy – humánne lieky
- ▶ 05. – 07. 09. 2016 Stretnutie riaditeľov liekových agentúr I.
- ▶ 17. – 19. 10. 2016 Pracovná skupina pre oblasť zdravotníckych pomôcok
- ▶ 26. – 28. 10. 2016 Pracovná skupina komunikačných expertov
- ▶ 09. – 11. 11. 2016 Pracovná skupina expertov riadenia kvality
- ▶ 28. – 30. 11. 2016 Stretnutie riaditeľov liekových agentúr II.

Sú to stretnutia riaditeľov liekových agentúr a odborných pracovných skupín pôsobiacich v oblasti registrácie a bezpečnosti liekov, zdravotníckych pomôcok, komunikačných expertov a pracovníkov riadenia kvality. **Cieľom týchto stretnutí je najmä výmena informácií medzi liekovými agentúrami, zdieľanie postupov a procesov pri riešení jednotlivých úloh, ako aj otvorenie aktuálnych otázok, ktorým je potrebné v oblasti liekovej regulácie venovať zvýšenú pozornosť.**

Témou ostáva aj nedostupnosť liekov, ktorá sa dotýka viacerých členských štátov a ktorej venovalo pozornosť už aj predchádzajúce holandské predsedníctvo. Na stretnutí riaditeľov liekových agentúr v Rotterdame ŠÚKL poukázal na závažnosť situácie s nedostupnosťou liekov a podieľal sa na analýzach príčin a návrhov opatrení.

Pre organizáciu pracovných stretnutí zriadil ŠÚKL webovú stránku určenú primárne pre zahraničných delegátov: <http://presidency2016.sukl.sk/>. Okrem poskytnutia základných informácií slúži delegátom aj na registráciu na jednotlivé podujatia a ako úložisko dokumentov, ktoré sú podkladom pre rokovania. Stránka bola vytvorená v spolupráci s partnermi z predsedníckeho Tria, ktorí ju využívali, resp. plánujú využívať počas svojho predsedníckeho polroka.

ŠÚKL začal s prípravou na predsedníctvo pred viac ako dvoma rokmi. Z pôvodne plánovaného počtu 15 stretnutí pracovných skupín sa na Slovensku koná sedem. Organizáciu zvyšných stretnutí, ktoré štandardne trvajú tri rokovacie dni, preberajú za Slovensko ďalšie európske štáty. Štátny ústav je s týmito krajinami v intenzívnej komunikácii a spolupodieľa sa na príprave a organizácii zvyšných zasadnutí. Počas prípravy na predsedníctvo ŠÚKL úzko spolupracoval s kolegami z MZ SR, MZVaEZ, ako aj s partnermi z EMA, HMA a Európskej komisie.

zdroj: www.sukl.sk

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA daruje pacientom ďalšie euroklúče

Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., ktorá ako prvá štátna inštitúcia na Slovensku podporila medzinárodný projekt Euroklúč, opäť podáva pacientom pomocnú ruku. Tentoraz v rámci spolupráce s Úniou pomoci a podpory zdravia, ktorá je pokračovateľom tohto projektu na Slovensku a získala aj záštitu Predsedníctva SR v Rade EÚ 2016 nad projektom „Euroklúč – Odomykáme Európu pacientom“. VŠZP zabezpečí pre sociálne odkázaných pacientov 76 euroklúčov. **Táto kompenzačná pomôcka im uľahčí a zjednoduší prístup k bezbariérovým toaletám, výťahom a dvíhacím plošinám.** Euroklúč je univerzálny a pacienti ho môžu využívať nielen na Slovensku, ale i v rámci krajín EÚ. Odovzdanie euroklúčov konkrétnym pacientom zabezpečí občianske združenie Bez bariéry – Národná platforma proti bariéram. Toto občianske združenie vzniklo ako nadstavba aktivít spojených s patientskou problematikou a kvalitou života chronicky a telesne postihnutých obyvateľov SR. „Pacienti, ktorí potrebujú euroklúč, majú vážne zdravotné obmedzenia, preto sme využili príležitosť pomôcť im pri zvýšení ich mobility aj takýmto spôsobom,“ hovorí generálny riaditeľ VŠZP Mgr. Miroslav Kočan.

Prvých 74 euroklúčov pre chronicky chorých a telesne postihnutých pacientov odovzdala VŠZP už v minulom roku. Zároveň inštalovala vo svojich klientských pracoviskách špeciálne zámky pre použitie tohto univerzálného kľúča a **v súčasnosti ho pacienti môžu využívať v 25 klientských pracoviskách VŠZP v rámci celého Slovenska.**

„Pre pacientov je to veľká pomoc a náš teší, že jej je takto pozitívne naklonená práve VŠZP, ktorá projekt Euroklúč podporuje od začiatku jeho realizácie na Slovensku. Prispieva tak k odstraňovaniu bariér, s ktorými sa vážne chorí pacienti stretávajú a zvýšeniu kvality ich života,“ dodáva predseda Únie pomoci a podpory zdravia Petr Kučera.

vracia doplatky aj za dietetické potraviny

Dôvera porovnávala výdavky domácností za lieky na recept podľa počtu detí do 18 rokov, ale aj podľa ročného obdobia. Prieskum jednoznačne potvrdil, že na jeseň a v zime nechajú rodiny v lekární dvojnásobok peňazí oproti jari a letu. Prieskum tiež ukázal, že **tretinu rodín s dvomi a viac deťmi stoja lieky na recept viac ako 10 eur mesačne.** V chladných mesiacoch má takéto výdavky až polovica rodín s dvomi a viac deťmi. Reprezentatívny prieskum pre zdravotnú poisťovňu Dôvera urobila spoločnosť TNS Slovakia v apríli 2016 na vzorke 1002 respondentov.

ASPOŇ 10 EUR MESAČNE

Zároveň sa ukázalo, že v rodinách s dvomi a viac deťmi tvoria výdavky na receptové lieky podstatne vyššiu položku v rodinnom rozpočte než u bezdetných rodín alebo v domácnostiach s jedným dieťaťom. Každú piatu domácnosť s jedným dieťaťom stoja v teplých mesiacoch lieky na recept viac ako 10 eur mesačne, u rodín s dvoma deťmi má takéto náklady už každá tretia. Podľa štatistického úradu SR patria práve **deti do 18 rokov a rodiny s viacerými deťmi medzi skupiny najviac ohrozené chudobou.** Preto sa Dôvera ako jediná zdravotná poisťovňa na Slovensku rozhodla **vrátiť matkám, otcom a ich deťom doplatky za receptové lieky až do výšky 200 eur** na každého z nich.

UŽ AJ DIETETICKÉ POTRAVINY

„Od roku 2013 sme vrátili mamám, otcom a ich deťom poisteným u nás takmer 3,8 milióna eur. Od apríla tohto roku sme nielen zdvojnásobili sumu, ktorú im môžeme poslať späť na účet, teda zo sto na dvesto eur, ale vrátenie doplatkov sa už bude týkať aj dietetických potravín. Teda napríklad potravín pre celiakov či alergikov, ak im ich lekár predpíše na recept,“ vysvetľuje generálny riaditeľ Dôvery Martin Kultán. Poisťovňa tak vychádza v ústrety aj mnohým mamám malých detí odkázaných na umelé mlieko. Za jedno balenie doplácajú aj 10 eur, teda zhruba 40 eur mesačne. Ak však mlieko bábätku predpíše lekár na recept a rodič za mlieko musí v lekární čast sumy doplatiť, Dôvera mu doplatok vráti. Mlieko tak môže mať až na 5 mesiacov úplne zadarmo.

AŽ 200 EUR

Limit 200 eur sa týka každého člena rodiny osobitne – teda ak majú rodičia tri deti do 18 rokov, **do rodinného rozpočtu môže Dôvera vrátiť až 1000 eur.** Stačí, ak musia v lekární doplácať na nejaký liek, očkovaciu látku alebo práve dietetickú potravinu, ktorú im lekár predpísal na recept.

AKO NA TO?

Netreba pritom predkladať žiadne bločky ani potvrdenia od lekára. O preplatenie sa žiada cez internet, prostredníctvom Elektronickej pobočky Dôvery, ktorú môže využívať každý jej poistenec bezplatne. Viac informácií na <http://www.dovera.sk/poistnec>.

V dňoch 27. až 29. mája sa v Hoteli Grand Jasná v Demänovskej doline konal XVI. Kongres Komory veterinárnych lekárov, ktorý ako po minulé roky ani tentokrát nesklamal účasťou. Bohatý odborný program, atraktívne sprievodné aktivity, krásne prostredie Nízkyh Tatier boli opäť nespochybniteľným lákadlom...

Demänovská dolina opäť hostila veterinárnych lekárov

XVI. Kongres KVL SR

MED-ART prezentoval novinku

Medzi pozvanými účastníkmi kongresu boli veterinárni lekári Komory veterinárnych lekárov SR, predstavitelia komory veterinárnych lekárov Českej republiky, zástupcovia Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, Univerzity veterinárneho lekárstva v Košiciach, Ministerstva pôdohospodárstva SR a ďalší významní hostia zo Slovenska i zahraničia.

ODBOBNÝ PROGRAM

Odborný program prebiehal v piatich sekciách – sekcii spoločenských zvierat, sekcii hospodárskych zvierat, sekcii koní, sekcii exotických zvierat a sekcii laboratórnej diagnostiky. V sekcii spoločenských zvierat prednášal uznávaný britský gastroenterológ **Dr. Alex German, BVSc PhD CertSAM DipECVIM MRCVS** na zaujímavé témy, hlavne o enteropatii so stratou bielkovín, o pankreatitíde u psov a mačiek, ako si poradiť s vracaním a nauzeou, o diagnostike a riešení pacienta s chronickou a akútnou hnačkou, o anorexii mačiek a obezite zvierat.

Prednášajúcim v sekcii hospodárskych zvierat bol **MVDr. Miloš Haas MSC, PAS**, poradca v oblasti výživy a manažmentu dojníc pôsobiaci v Kanade, USA aj na Slovensku, ktorý sa počas kongresu venoval problematike mliečnych fariem, výživy dojníc, odchovu teliat a jalovic, vplyvu stresu na produkciu a zdravie dojníc a ekonomického evaluovania stáda.

Sekciu hospodárskych zvierat obohatil svojou prednáškou aj **prof. MVDr. Štefan Vilček, DrSc.** o identifikácii a analýze významných aj menej známych vírusov na farmách ošipovaných a u diviakov na Slovensku.

Oftalmológii koní sa venovala v sekcii koní **prof. MVDr. Alexandra Trbolová, PhD** a z jej prednášok spomeňme hlavne Možnosti terapie nehojajich sa vredov rohovky u koní, Herpetické a mykotické keratitidy – diagnostika a terapia a Rohovkový absces u koní.

V sekcii exotických zvierat bola venovaná pozornosť prednáškam **MVDr. Ladislava Molnára PhD.** o anesteziológii vtákov, plazov, králikov a morčiat, taktiež o nádoroch malých cicavcov a ochoreniach gastrointestinálneho traktu králikov.

MVDr. Zuzana Svobodová, PhD odprezentovala **modernú laboratórnu diagnostiku** spoločnosti IDEXX Laboratories v praxi, mikrobiologickú diagnostiku a alergeno-diagnostiku.

SPRIEVODNÝ PROGRAM

Pri príležitosti Dňa detí KVL SR tradične organizuje aj **atraktívny program pre deti** účastníkov kongresu – tento rok to bola návšteva MINIZOO v Liptovskom Mikuláši, facepainting, balónikovanie, výroba papierových skladačiek, hlavolamy, omaľovánky, pohybové a športové hry a minidisko na záver.

V piatok, v predkongresový deň sa v rámci mimoodborného programu napriek upršanému počasiu konal v poradí už **3. ročník súťaže behu do kopca**, kde si zmerali sily a dobre sa zabavili viacerí účastníci. Sobotný večer patril tradične relaxu, ktorý bol za slúženou odmenou po náročnom pracovnom dni. **Slávnostná recepcia** sa konala v neďalekom Happy Ende, kde bolo pripravené bohaté občerstvenie a vystúpenie speváčky Celeste Buckingham s kapelou.

Benefičná výstava fotografií a umeleckých diel veterinárnych lekárov sa stáva krásnou tradíciou.

Komora veterinárnych lekárov SR organizovala v rámci kongresu v poradí už **IV. predajnú benefičnú výstavu** fotografií a umeleckých diel veterinárnych lekárov, ktoré boli zaradené do dražby a predaja. Výťažok z predaja na benefičnej výstave a z verejnej zbierky bol venovaný členovi KVL SR MVDr. Miroslavovi Minksovi, ktorý trpí vážnymi zdravotnými problémami, pre ktoré nemôže vykonávať svoje povolanie.

MED-ART = komplexnosť služieb a servisu

Ako každý rok, aj na XVI. ročníku Kongresu KVL SR v Demänovskej doline veterinárni špecialisti MED-ARTu nielen získavali nové odborné informácie k produktom od dodávateľov a poznatky z praxe veterinárnych lekárov, ale zároveň v prezentačnom stánku MED-ARTu ponúkali naše komplexné služby a servis. Od začiatku vzniku spoločnosti pracujeme na tom, aby sme boli schopní maximálne uspokojiť potreby zákazníka. Našou veľkou prednosťou je profesionalita a skúsenosť. Náš vyškolený personál nákupcov, predajcov a logistických pracovníkov sa denne snaží čo najlepšie postarať o čo najrýchlejšie a neefektívnejšie riešenie každej zákazky.

Na kongrese sa v stánku MED-ARTu debatovalo o kvalite služieb i nových možnostiach ich zlepšenia.

V tomto roku bolo v stánku MED-ARTu rušnejšie, pretože sme prezentovali:

- **novinky v produktovej skladbe** portfólia MED-ART
- **mimoriadne výhodnú akciu**, v ktorej mohli veterinárni lekári len počas kongresu získať atraktívne ceny
- **nový Cenník** veterinárnych prípravkov platný od mája 2016
- **službu, ktorou MED-ART môže pomôcť** pri zriaďovaní a modernizácii prevádzok základným prístrojovým vybavením pre veterinárnu prax
- **novinku roka 2016 – klientskú zónu**, kde zákazníci môžu nájsť všetky potrebné informácie o objednávkach, tovare, akciách, faktúrach. Samozrejme, cez klientskú zónu môžu objednávať tovar denne po dobu 24 hodín, nezávisle na pracovnej dobe teleoperátorov CallCentra MED-ARTu.

Aktivity spoločnosti MED-ART ponúkané veterinárnym zákazníkom sa už pri prezentácii stretli s veľmi pozitívnymi reakciami. Veríme preto, že zlepšenie našich služieb a servisu povedie aj naďalej k spokojnosti našich klientov.

Ing. Daniela Lovíšková

nová
VETERINÁRIA
2016

Agrokomplex, Nitra
21. - 23. október 2016

MED-ART

vás pozýva

počas medzinárodného
veterinárneho kongresu a výstavy
Nová Veterinária 2016
do svojho
prezentačného stánku.

Predbežný program všetkých sekcií nájdete na:
www.veterinaria.sk

organizátor
kongresu:

odborní garanti:

V posledných desaťročiach sa často skloňuje termín „globálne klimatické zmeny“. Za ostatných asi 50 rokov vzrástla priemerná teplota vzduchu na Slovensku o 1,8 °C. V Žiline je dnes ako bolo v Komárne, v Poprade ako kedysi v Žiline. Priemerná teplota vzduchu teda stúpa aj vo vyšších horských oblastiach. Tropické dni v Popradskej kotline sú už bežným javom. Tieto zmeny majú nepochybne vplyv aj na rozšírenie kliešťov na Slovensku. Potvrdzujú to dlhoročné výskumy. Kým pred 30 až 50 rokmi boli viacerými autormi kliešte dokumentované predovšetkým v južných oblastiach Slovenska, dnes už nemáme okres, kde by kliešte neboli.

ČÍHAJÚ NA NÁS VŠADE

kliešte Slovenska

v minulosti a dnes

No nie je kliešť ako kliešť. Na Slovensku je dokumentovaných rôznymi autormi asi 20 druhov kliešťov (vo svete vyše 700 druhov). Väčšina z nich patrí k tzv. hniezdno-norovým kliešťom, ktoré sú špecializované na určitý druh alebo skupinu hostiteľov a človek alebo domáce zvieratá sa s nimi bežne nestretnú. Takýmto kliešťom je napr. *Ixodes laguri* na sysloch, kliešť netopierí *Ixodes vespertilionis*, kliešť myši *Ixodes trianguliceps*, viaceré vtáčie kliešte alebo kliešť ježi *Ixodes hexagonus*. Ten sa ale občas vyskytne aj v búdach psov, kde spôsobí aj masívne zaklieštenie.

Druhú skupinu predstavujú tzv. externé kliešte, ktoré číhajú na svojich hostiteľov na prízemnej vegetácii alebo opadanom lístí v lesoch, na pasienkoch, ale aj v mestských parkoch a záhradách. Takýchto kliešťov máme na území Slovenska 6 druhov patriacich k trom rodom, rod *Ixodes* (slovenský kliešť), rod *Dermacentor* (pijak) a rod *Haemaphysalis* (kliešť). Líšia sa veľkosťou dospelých kliešťov, tvarom tela a aj zafarbením (obr. 1).

Obr. 1. Kliešte troch rodov na Slovensku, zľava Dermacentor, Haemaphysalis a Ixodes

Najznámejším, najrozšírenejším a súčasne aj **najzávažnejším pre človeka i zvieratá je kliešť obyčajný (*Ixodes ricinus*)**. Je to jediný externý kliešť z rodu *Ixodes* na Slovensku i na väčšine územia Európy (obr. 1, vpravo). Pomenovanie dostal podľa podobnosti napitej samičky so semenami ricínu. Človeka i domáce zvieratá napádajú všetky tri vývinové štádiá, larva, nymfa a samička, samček krv nepije. Kliešť obyčajný je vektorom mnohých vírusov, baktérií a prvokov patogénnych pre človeka a zvieratá. Prenáša vírus klieštovej encefalitídy, rickettsiu *Coxiella burnetii* (pôvodca Q-horúčky), anaplazmy, ehrlichie, spirochéty *Borrelia burgdorferi sensu lato*, *Francisella tularensis* (pôvodca tularémie). Na zvieratá prenáša babeziózu dobytka (*Babesia divergens*) a oviec (*B. ovis*), tiež vírusovú kliešťovú horúčku oviec, tzv. louping ill. Z kliešťov boli izolovaní aj pôvodcovia listeriózy, červienky, brucelózy, toxoplazmózy a iné. Kliešte sú po komároch najzávažnejšie prenášače ochorení.

Branislav Petko

Parazitologický ústav SAV

Kliešť obyčajný sa v súčasnosti rozšíril do vyšších nadmorských výšok. Kým v 50-tych až 80-tych rokoch bola jeho horná hranica okolo 800 m n. m., dnes ho bežne nachádzame v zmiešaných podhorských i horských lesoch do výšky 1000, na južných svahoch do 1200 až 1400 m n. m., na severných asi do 800 m n. m. Našli sme ho na vegetácii neďaleko ciest na horskom prechode Donovaly, Čertovica, i na hrebenei Veľkej Fatry vo výške 1460 m n. m., čo je doposiaľ jeho najvyššie nálezisko na Slovensku. Jeho sezónna aktivita v minulosti začínala v apríli a vrcholila v júni. V lete poklesla a opätovne mierne vzrástla v septembri a skončila v októbri. V súčasnosti sa predĺžila od marca do novembra, pričom letný pokles aktivity v podhorských a horských oblastiach sa neprejavuje.

Rod *Dermacentor* je na Slovensku zastúpený dvomi druhmi s rôznymi nárokmi na prostredie, ktoré im dalo slovenské pomenovanie. Pijak lužný (*Dermacentor reticulatus*) sa pred 30-50 rokmi endemicky vyskytoval len okolo riek na južnom Slovensku, okolo Moravy, Dunaja a v Medzibodroží. Nové štúdie z rokov 2006-2009 zaznamenali jeho šírenie údoliami riek Váhu, Nitry a Žitavy, Ipľa, Hrona, Slanej a na východe Hornádu, Torysy, Tople, Ondavy a Laborca miestami až o 200 km na sever a o 300 výškových metrov do podhorských oblastí. V areáli svojho rozšírenia je častejší v okolí veľkomestských aglomerácií, kde sú jeho hlavnými hostiteľmi psy. So šírením pijaka lužného sa šíri aj babezióza psov spôsobená *Babesia canis canis*.

Jeho príbuzný, suchomilný pijak stepný (*Dermacentor marginatus*) sa stabilne vyskytuje na lesostepiach južného Slovenska, najmä v Slovenskom krase a Krupinskej planine, izolované lokality sú známe aj pod Vihorlatom a Slanskými vrchmi, v ostatných 10-20 rokoch sa vyskytuje spoločne aj s pijakom lužným. V miestach dominantného výskytu vlhkostného pijaka lužného sa v menšej miere nachádza aj pijak stepný a opačne. Pijak stepný prenáša baktériu *Rickettsia slovaca*, ktorá spôsobuje zápal lymfatických uzlín (Tick-borne lymphadenopathy), ktorá sa v skratke uvádza aj ako TIBOLA. Prvýkrát bola izolovaná z pijaka stepného na Slovensku v r. 1968.

Obidva druhy pijakov sa objavujú na vegetácii po roztopení snehu, keď denná teplota vystúpi nad nulu. Vrchol aktivity je v apríli. Koncom mája, keď odkvitajú agáty, sa uberajú na letný „spánok“ a znova sa objavujú v septembri a vydržia až do príchodu mrazov. Počas miernych zim bez snehu sa časť populácie udrží v aktívnom stave aj cez zimu.

Obr. 2. Samček pijaka lužného (*Dermacentor reticulatus*)

Pijaky sú naše najväčšie kliešte. Vyznačujú sa typickou bielo-hnedou kresbou na chrbtovom štítiku, ktorá je výraznejšia u samčekov, kde štítok pokrýva celú chrbtovú stranu tela (obr. 2). Rozlíšiť ich môžeme podľa šírky hmatadiel (palpy), kde u pijaka lužného je ich šírka väčšia ako dĺžka, s výraznejším trňom na druhom článku, smerujúcim dozadu.

Obr. 3. Hmatadlá a pórovité polia samičky pijaka lužného (vľavo) a pijaka stepného (vpravo)

Pijak stepný ich má naopak užšie ako dlhšie s nevýrazným trňom. Samičky rozlíšime aj podľa tzv. pórovitých polí na vrchnej strane základne hlavičky, ktoré u pijaka lužného sú kruhové, u stepného šikmo oválne v tvare písmena V (obr. 3a, b). Ich rozlíšenie je dôležité práve kvôli rozdielnym pôvodcom chorôb, ktoré prenášajú.

S pijakom lužným sa najmä na juhu stredného a západného Slovenska vyskytuje kliešť lužný (*Haemaphysalis concinna*). Je to letný kliešť. Domáce zvieratá napádajú nymfy a samičky. Typickým znakom je do strán vyčnievajúci druhý článok hmatadiel. Prenáša vírus klieštovej encefalitídy, rickettsie, pôvodcu tularémie.

Obr. 4. Kliešť lužný (*Haemaphysalis concinna*), zľava samička, samček a nymfa.

Jeho príbuzný kliešť lesostepný (*Haemaphysalis inermis*) je zase sprievodným druhom pijaka stepného (obr. 1, v strede). Jeho zvláštnosťou je, že dospelé kliešte sú aktívne od jesene do jari a to aj počas zimných mesiacov. Nymfy sú aktívne v lete. Zriedka sa v biotopoch pijaka stepného na Slovensku nájde aj kliešť stepný (*Haemaphysalis punctata*), v Európe známy aj ako kliešť ovčí. Je to prenášač babézie *Babesia major*, vírusu klieštovej encefalitídy, pôvodcu tularémie, koxiely, brucely a rôznych druhov theilérií. Kliešte rodu *Haemaphysalis* sú hnedej farby. Veľké sú ako kliešť obyčajný, pričom kliešť lesostepný má skôr kruhový tvar a kliešť lužný a stepný predĺžený.

Obr. 5. Nacicaná samička kliešta ježieho (*Ixodes hexagonus*) má pohlavný otvor v úrovni panvičiek 3. páru nôh (vpravo), nacicaná samička kliešta obyčajného (*Ixodes ricinus*) vľavo, má pohlavný otvor v úrovni panvičiek 4. páru nôh.

Kliešte sa v súčasnosti už bežne vyskytujú aj na území väčších miest. V pericentrálnych parkoch a periférnych lesoparkoch v karpatskej oblasti s mierne teplou až mierne chladnou klímou (Trnava, Trenčín, Žilina, Martin, Prešov, Košice, Zvolen, Banská Bystrica) a v Podtatranskej kotline prevládali *Ixodes ricinus*, na psoch bol zistený aj *I. hexagonus*, kliešť ježi, ktorý medzi kliešťami zobrazenými zo psov

tvoril až 10 % kliešťov. Typickým hostiteľom kliešta ježieho sú jež a lasicovité mäsožravce (lasice, kuny, tchory), príležitostne aj psy a dobytok. Je schopný cicať aj na ľuďoch. Rozšírený je v synantropných oblastiach, nezriedka aj na území miest, kde ho udržiavajú predovšetkým ježe. Vystupuje aj do vyšších nadmorských výšok okolo 1000 m. Je známy ako prenášač vírusu klieštovej encefalitídy, pôvodcov lymskej boreliózy a babézií (obr. 5).

V mestách v okolí lužných lesov južného Slovenska v blízkosti riek (Komárno, Nitra, Michalovce) bol dominantný kliešť obyčajný spolu s pijakom lužným a kliešťom lužným. Kliešť lesostepný, stepný a pijak stepný v mestách neboli pozorované.

Táto práca bola podporená projektom ITMS: 26220220116 na základe podpory operačného programu Výskum a vývoj financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Vonkajšie parazity (ektoparazity) domácich vtákov patria medzi častých a nechcených „hostí“ kurínov, holubníkov a voliér. Ektoparazitárne choroby vtákov sú spôsobené viacerými druhmi článkonožcov, ktoré parazitujú na povrchu tela, na koži, pod kožou a v perí vtákov. Svojou prítomnosťou vtákov rušia a čo je horšie, spôsobujú im zdravotné problémy, ktoré majú vplyv na produkciu, reprodukciu, ale tiež estetickú a chovateľskú hodnotu zvierat.

PREVENCIA A LIEČBA ektoparazitózy hydiny, holubov a exotického vtáctva

Chovatelia sa v posledných rokoch často stretávajú s akútnou potrebou čeliť problémom s výskytom ektoparazitov na koži a perí vtáctva. Pritom je potrebné zabezpečiť čo najlepší stav ich peria, ako aj celkový zdravotný stav a pohodlie (wellfare) zvierat.

Biológia klieštika kurieho (*Dermanyssus gallinae*) a symptómy

Klieštik kurí primárne parazituje na vtákoch a bol prvýkrát popísaný De Geerom v roku 1778. Príležitostne sa môže prisť aj na mačku. Je celosvetovo rozšírený a napáda chovy hydiny, holubov, kanárikov a iných domácich vtákov. Je často označovaný ako červený roztoč hydiny, avšak túto farbu má len v nácicanom stave, inak je bielej, šedej alebo čiernej farby. Nacicané dospelé samice majú dĺžku minimálne 1 mm, ostatné vývojové štádiá sú menšie.

Väčšina životného cyklu parazita prebieha v obydlí hostiteľa. Po nácicaní krvi samica kladie vajčka do hniezd vtákov alebo do štrbín v prostredí kurína. Naraz môže naklásať až 7 vajčiek, ktoré sa pri letných teplotách liahnu za 2 – 3 dni. Najskôr sa vyľahnu šesťnohé larvy, ktoré necicajú krv. Tieto sa vyvinú do štádia krvcicajúcich osemnohých protoným, o jeden až dva dni do deutónym, ktoré sa o ďalšie dva dni vyvíjajú na dospelé jedince. V závislosti od optimálnych podmienok môže byť celý životný cyklus dokončený o 7 dní až 5 mesiacov. Pri experimentoch sa preukázalo **prežívanie dospelých roztočov až 34 týždňov bez krvi**.

Niekedy klieštik napáda voľne žijúce vtáky a z nich sa dostáva na plochu odkvapových rúr a parapetných dosiek, odkiaľ preniká do ľudských obydlí, kde **môže napádať aj domáce zvieratá, najčastejšie mačky a psy**. U nich spôsobuje svrbivé léziá v oblasti chrbta a končatín.

V súčasnosti sa na ničenie parazitárnych roztočov najčastejšie používa spektrum prípravkov na báze pesticídov (syntetických pyreteroidov), ktorých nevýhodou je vytvorenie rezistencie parazita pri dlhodobom používaní. Ďalšou nevýhodou doposiaľ používaných látok je ich ukladanie vo forme reziduí v životnom prostredí a v tkanivách zvierat s následnou kontamináciou potravinového reťazca. Z tohto dôvodu ich nie je možné používať v chovoch hydiny na produkciu potravín. Nakoľko uvedené parazity spôsobujú chovateľom ekonomické straty, je riešenie vysoko aktuálnym, a pre ekologické chovy aj existenčným problémom.

Prevenencia a liečba ektoparazitózy vtákov

Prevenencia spočíva hlavne v zoohygienických opatreniach, udržiavaní čistého prostredia chovných priestorov, voliér a výbehov. Prikúpené zvieratá a zvieratá po návrate z výstav je vhodné aspoň 3 týždne držať v karanténe. Pozorovať ich zdravotný stav, podporiť celkovú odolnosť prírodnými prípravkami na báze probiotík (PROPOUL), rastlinných výťažkov (NEFROVET, SILIVET), prípadne liečiť diagnostikované zdravotné problémy. Pri zistení ektoparazitov v chove je potrebné dôkladne vyčistiť priestory. Zvieratám je možné **podávať po dobu 3 – 5 dní vitamín B1 – tiamín** a upraviť ich metabolizmus kvalitnou, pre ne prirodzenou potravou. V lete je dobré **po vyčistení priestorov podostať čerstvé orechové listy**. Zriedený orechový extrakt (celé zelené orechy naložené v liehu) je možné použiť na vonkajšie ošetrovanie aj vnútorné podanie u hydiny. Starým, ale osvedčeným opatrením, je, ak sa hydine umožní **popolenie v plochej nádobe so zmesou piesku a popola**, ktorá sa pravidelne vymieňa a čistí.

Nové riešenia bez pesticídov využitím silikátov

Doterajšie riešenia bez použitia pesticídov využívajú najčastejšie preparáty na báze zlúčenín oxidu kremičitého – silikáty, ktoré po aplikácii do prostredia chovu pôsobia mechanickým účinkom a znemožňujú pohyb a rozmnožovanie parazitov. Väčšina ponúkaných produktov je založených na zmesi silikátu a bikarbonátu sodného, ktoré sa pred aplikáciou rozpúšťajú vo vode a aplikujú rozstrikávaním, sa však vyznačujú niekoľkými nevýhodami:

- potreba náročnej manipulácie pri rekonštitúcii prípravku vo vode s nutnosťou aplikácie najneskôr do 2 hodín kvôli opätovnému usadzovaniu silikátu
- tekutá suspenzia prípravku nepreniká do štrbín, ktoré sú úkrytom parazitov
- nutnosť aplikácie do chovných priestorov bez prítomnosti zvierat
- nízky podielový obsah silikátov a tým menšia expozícia parazitov pri štandardnej aplikácii
- ekonomická nevýhodnosť pre malochovy z dôvodu vyšších nákladov
- nemožnosť priamej aplikácie na telo zvierat

Podstata technického riešenia EKOSIP®

Väčšinu uvedených nedostatkov odstraňuje technické riešenie **ekologického veterinárneho prípravku proti ektoparazitom EKOSIP®**, ktorého podstatnými znakmi je využitie buď čistého silikátu (sipernat) s minimálnym podielom 100 % prípravku alebo silikátu (sipernat) s podielom min. 95 % a možnou prímiesou repelentnej zložky vo forme prášku.

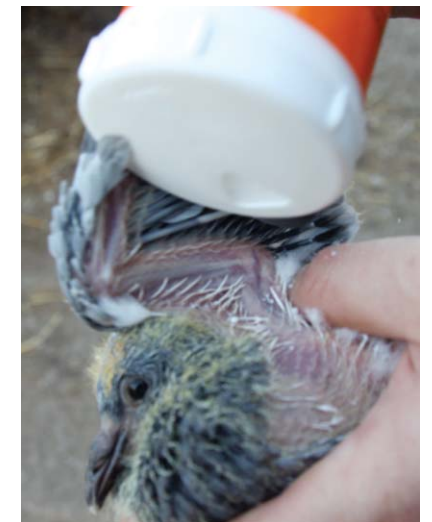

Aplikácia EKOSIP® priamo do znáškových hniezd

Prípravok obsahuje zmes farmaceuticky účinnej látky oxidu kremičitého a pridaných látok vo forme ľahkého jemného amorfného prášku bielej farby. Hlavný rozdiel oproti ostatným silikátovým produktom je v spôsobe aplikácie tohto prípravku. **EKOSIP® sa môže používať najmä na prevenciu a liečenie ochorení chovného vtáctva, ktoré sú spôsobené nadmerným výskytom ektoparazitov v ich perí.**

Hlavnou výhodou predloženého technického riešenia je jeho vysoká účinnosť, založená na vysokej schopnosti viazať vodu a olej a pôsobením na ektoparazity na fyzikálnom princípe: prilnutím ku kutikule sa naruší jej voskovitý povrch, v dôsledku čoho dochádza k vysušeniu a uhynutiu parazita. Prípravok si uchováva aktivitu aj v suchom prostredí a **nevzniká naň rezistencia**.

Aplikácia EKOSIP® priamo na telo operenca

Významnou výhodou je tiež možnosť použitia prípravku EKOSIP® **u zvierat, ktorých produkty sú určené na ľudský konzum**, a to bez potreby dodržiavania akýchkoľvek ochranných lehôt – napr. aj priamo na nosnice v znáške. Táto zmes resp. silikát sa aplikuje bez potreby rozpúšťania vo vode. Uskutočňuje sa manuálne pomocou špeciálnej dózy, ktorá obsahuje len malé množstvo prípravku, preto je manipulácia jednoduchá. Prípravok je možné aplikovať priamo na telo zvierat, alebo aj do prostredia, pričom prášková forma preniká lepšie do mikroštrbín. K aplikácii nie sú potrebné žiadne ventilačné ani iné zariadenia.

MVDr. Peter Supuka, PhD.
MVDr. Darina Pospíšilová, PhD.
doc. MVDr. Ivan Holko, PhD.

Klinická dietologie a výživa

autor: Lukáš Zlatohlávek
rok vydania: 2016

Potraviny a spôsob výživy sa podieľajú na vzniku až 75 % všetkých ochorení, pričom u mnohých z nich, ako je napríklad ateroskleróza, hypertenzia a cukrovka, sú hlavnými faktormi. Dietológia sa preto radí k významným medicínskym odborom. Kniha Klinická dietológia a výživa je rozsiahlou publikáciou o problematike výživy v prevencii i liečbe ochorení. Zahŕňa problematiku detí i dospelých, časť všeobecnú i špeciálnu, teda výživu pri jednotlivých ochoreniach. Je vhodná pre lekárov zaoberajúcich sa výživou v poradniach, ambulantných zariadeniach (vrátane praktických lekárov) aj v nemocniciach. Zahŕňa tiež problematiku výživy enterálnej a parenterálnej.

Pre čitateľov bažiacich po zaujímavostiach a faktoch zo súdka odbornej literatúry opäť prinášame niekoľko tipov na kvalitné knižné tituly, ktoré zaručene nesklamú.

Farmakoterapie v geriiatrii

autori: Katarína Zrubáková, Štefan Krajčík a kolektív
rok vydania: 2016

Farmakologická liečba patrí medzi najčastejšie spôsoby terapie vo vyššom veku, ale na rozdiel od liečby mladších vekových kategórií ju spracováva oveľa viac problémov, ktoré vyplývajú zo samotného procesu starnutia a individuálnych vlastností organizmu. Pre farmakoterapiu v geriiatrii je typický vyšší výskyt nežiaducich účinkov liečiv, vznik liekových interakcií a užívanie viacerých liekov rôznych indikačných skupín. Stúpajúci počet liekov spôsobuje pokles všeobecného prehľadu špecialistov rôznych odborov nad racionálnym užívaním liekov, nárast pravdepodobnosti

liekových pochybení zo strany zdravotníckych pracovníkov pri predpisovaní, výdaji, administrácii i aplikácii liekov, ale tiež zo strany seniora pri výbere a pravidelnom užívaní liekov. Mnohé liečivá môžu zhoršiť základné ochorenia alebo pokrývať príznaky chorôb.

Jednou z možností zníženia negatívnych následkov farmakoterapie je optimálna starostlivosť zo strany doktorov, sestier a spolupráca so sociálnym pracovníkom, farmaceutom, seniorom, jeho rodinou alebo opatrovateľom. Spolupráca profesionálnej a laickej starostlivosti však nie je možná bez adekvátnych vedomostí jednotlivých členov tímu.

Táto publikácia obsahuje základné charakteristiky farmakoterapie, problémy farmakoterapie zo strany seniora i zdravotníckych pracovníkov. Kniha má interdisciplinárny charakter. Praktické rady využijú odborníci z praxe – sestry pracujúce so seniormi, všeobecní lekári i sociálni pracovníci.

Fytofarmaká a potraviny – klinicky významné interakcie pre všeobecných lekárov

edícia: Edičný rad pre všeobecného lekára
autori: Szilvia Czige, Jaroslav Tóth
rok vydania: 2016

Titul obsahuje desať kapitol fytofarmák a potravín, ich charakteristiku, farmakologický účinok, indikácie, dávkovanie, nežiaduce účinky a prehľadne spracované klinicky významné interakcie s vysvetlením mechanizmu vzniku a odporúčaniami do praxe. Upozorňuje na nesprávne kombinácie antiinfektív s inými liečivami a ich možné následky.

Obsah publikácie:

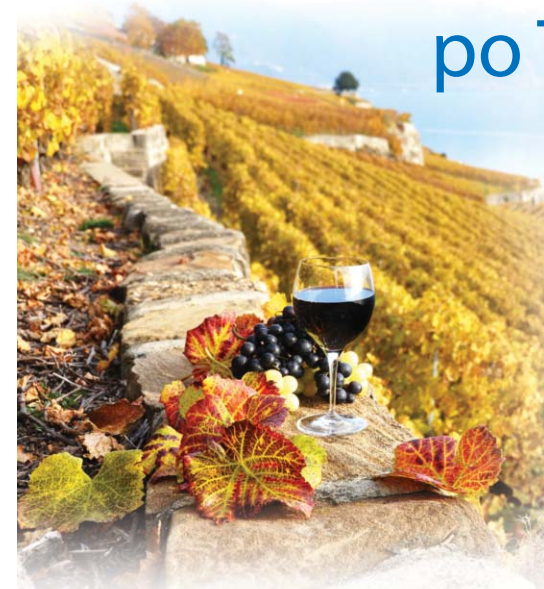
1. Psychostimulanty /kofeín
2. Adaptogény /ženšen
3. Ginkgo dvojlaločné
4. Valeriána lekárska
5. Ľubovník bodkovaný
6. Konope
7. Citrónovník
8. Sladkovka hladkoplodá
9. Rastlinné laxatíva
10. Cesnak

Ing. Mária Grácová

objavte s nami fascinujúce chute, vône a zážitky

Vínna cesta po Toskánsku

odporúčame vám...

Nádherná krajina a lahodné víno... kombinácia ako stvorená na príjemné strávenie farebných jesenných dní.
Vyberte sa s nami za spoznávaním jedného z najlepších vinárskych regiónov sveta – Toskánska. Ochutnávajte, čítte, zabávajte sa a žite...

viac poznávacích a pobytových zájazdov

CK Turancar nájdete na:
www.turancar.sk

Počas vašej párdňovej poznávacej púte budete mať možnosť navštíviť niekdajšie centrum etruskej civilizácie, ktoré sa stalo známym najmä vďaka ťažbe a spracovaniu alabastra – mestočko **Volterra**. Čaká vás prehliadka námestia so stredovekými palácami a Dómu Santa Maria Assunta. Po prehliadke sa presuniete do krásneho stredovekého mestočka **San Gimignano**, kde neobídete centrum mesta s Bazilikou di Santa Maria Assunta, Dóm, Palazzo del Popolo či námestie Piazza della Cisterna. Tu ochutnáte **najslávnejšie toskánske víno Chianti** – najstaršiu chránenú značku vína na svete (1716).

Nemíne vás fotoaparátmi obľubovaná **šikmá veža v Pise**, Námestie zárazok s katedrálou a Baptistériom, pozostatky rímskych kúpeľov, monumentálny starý cintorín s múzeom – Camposanto, a neskôr sa konečne osviežite známym vínom Val di Cornia v mestočku **San Vincenzo**, kde deň zakončíte relaxom pri mori.

Z prístavu **Piombino** vás trajekt odvezie na **ostrov Elba**, kde žil 9 mesiacov vo vyhnanstve Napoleon Bonaparte. Neskôr vás čaká presun k najvyššiemu vrchu Elby Monte Capanne, na ktorého vrch sa dostanete lanovkou, zastávka v mestočku **Marchiana Marina**, v prípade pekného počasia bude čas aj na kúpanie. Po návrate do mesta **Porto-ferraio** môžete navštíviť vežu Linguella, pevnosť Forte Stella, starý vstup do mesta Porta al Mare, Napoleonovu rezidenciu Villu dei Mulini alebo Villu San Martino, ktorú dala postaviť po smrti Napoleona jeho neteť na jeho počesť. V popoludňajších hodinách absolvujete ďalšiu ochutnávku kvalitného talianskeho vína.

V piaty deň zavítate do malebného mestočka **Montepulciano**, kde vás čaká prehliadka hlavného námestia Piazza Grande s kostolom a radnicou, etruské pivnice s ohromnými vínnymi sudmi, úzke uličky s mnohými kostolíkmi a reštauráciami, individuálne voľno. Následne transfer do krásneho mestočka **Pienza** ležiaceho v oblasti Val d'Orcia s úžasnými výhľadmi na krajinu, kde absolvujete krátku prehliadku mesta: Námestie Pia II., Duomo, Palazzo Piccolomini. Po prehliadke presun **na rodinnú farmu**, ochutnávka výborného pikantného syra Pecorino, ľahká toskánska večera. V podvečerných hodinách transfer do hotela v blízkosti Florencie.

Váš rozmanito krásny výlet zakončíte prehliadkou **Florencie** – prechádzkou mestom – Michelangelovo námestie, Piazza Signoria s palácom Palazzo Vecchio, Dómske námestie s katedrálou Duomo, Galériu Uffizi s bohatými zbierkami slávnych umelcov, kostol Santa Croce so známymi kostolnými freskami, katedrálu Santa Maria del Fiore, Most Ponte Vecchio – najstarší a najužší most ponad rieku Arno a ďalšie pamätihodnosti.

Po tejto návšteve jednej z najatraktívnejších destinácií v Európe budete ešte dlho spomínať na fascinujúce chute, vône a toskánske zážitky.

Florenca

Súťaž pre čitateľov

časopisu MEDIUM

Milí čitatelia, radi súťažíte? Potom ste na správnej strane časopisu. Aj v tomto čísle sme pre vás, ktorí radi čítate náš časopis a ktorí aj radi súťažíte a vyhrávajú, pripravili 10 súťažných otázok.

- 1 Slovenská lekárska komora si váži svoje korene. Viete, v ktorom roku vznikol predchodca SLeK – Zväz lekárov Slovákov?
- 2 Príroda dokáže bojovať aj proti tým najzákernejším chorobám. Aký výživový doplnok štandardnej terapie maligných ochorení, prezentovaný v našom časopise, môže pacient nájsť aj vo vašej lekárni?
- 3 Sp. BELLA zorganizovala Seni Cup, futbalový turnaj pre hráčov s mentálnym postihnutím. Viete, ktorý jubilejný ročník sa konal v tomto roku?
- 4 SZŠ v Nitre je aktívnu a úspešnou školou vo viacerých oblastiach. Svoje iniciatívy smeruje aj na projekty podporované EÚ. Ako sa nazýva projekt pre vzdelávanie mládeže, ktorého sa žiaci zúčastnili v Londýne?
- 5 Dnes už nemáme okres na Slovensku, kde by neboli kliešte. Viete, koľko rôznych druhov kliešťov je zdokumentovaných na Slovensku?
- 6 DFNSP v Banskej Bystrici začiatkom júna zorganizovala už štvrtý ročník odborného podujatia, ktoré sa snaží vyplniť medzeru v odbornej komunikácii pediatrickej anestézie. Pod akým názvom sa podujatie uskutočnilo?
- 7 Spoločnosť BIOVETA vyrába ekologický prípravok na báze oxidu kremičitého, účinný pri odstraňovaní roztočov v chovoch hydiny, holubov a exotického vtáctva. Napíšte nám jeho názov.
- 8 Koloidné minerály sú vstrebateľné až na 98 %. Viete, koľko minerálov a stopových prvkov obsahujú koloidné minerály Jurassic Minerals+?
- 9 ŠÚKL v čase EÚ predsedníctva koordinuje prácu viacerých výborov EMA a pracovných skupín siete liekových agentúr (HMA). Dočítali ste sa, koľko odborných pracovných stretnutí sa počas 6 mesiacov predsedníctva koná pod hlavičkou ŠÚKL?
- 10 Nádherná krajina a lahodné víno... kombinácia ako stvorená na príjemné strávenie jesenných dní v Toskánsku. Tu nájdete najstaršiu chránenú značku vína na svete. Už viete, ktorú najslávnejšiu značku vína si pod toskánskym nebom vychutnáte?

Vaše odpovede očakávame **do 10. novembra 2016**. Ak budú správne, zaradíme ich do žrebovania **o 2 zásobníky na vrecká s korením 4FOOD od českého výrobcu TESCO**.

Žrebovanie sa uskutoční 15. novembra 2016. Desiatí výhercovia budú uverejnení v nasledujúcom čísle časopisu MEDIUM, ktoré bude v distribúcii začiatkom mesiaca december 2016.

Zásobník na vrecká s korením 4FOOD 29 x 13 cm

Vynikajúci pre prehľadné skladovanie vreciek s korením všetkých obvyklých veľkostí. Vybavený tromi nastaviteľnými priečkami, vhodný do kuchynských skriniek bežných rozmerov. Vyrobený z odolného plastu, vhodný do umývačky.

...a konečne bude poriadok v tom množstve vreciek s koreninami!

Zoznam vyžrebovaných výhercov z čísla 2/2016,

ktorí získavajú

vrecko na ohrievanie pečiva 4FOOD ø 30 cm a vrecko na uskladnenie pečiva 4FOOD 50 x 30 cm značky TESCO

Jarmila Mičudová, Vrútky
Karolína Miková, Banská Bystrica
Katarína Haris, Nesvady
Ivana Siková, Marianka
Jana Teplá, Bratislava
Viliam Foltán, Veľké Uherce
Adriana Čubánová, Poprad
Mária Volentierová, Tekovská Breznica
Peter Balík, Malacky
Olga Holúbková, Štúrovo

Všetkým výhercom gratulujeme!

Varumin®

anticancer product

silný partner
na ceste
za zdravím

Príroda dokáže bojovať aj proti tým najzákernejším chorobám

Dôverujte sile prírody...

Varumin® je prírodný produkt bylinného pôvodu.

Je doplnkom výživy v podobe perorálneho roztoku.

Varumin® je úspešný v boji proti rakovine v každej forme.

Najčastejšie sa používa ako doplnok štandardnej terapie. Za krátky čas výrazne posilňuje a zlepšuje celkový stav organizmu.

Viac informácií žiadajte vo svojej lekárni.

www.varumin.sk • informácie: +421 948 824 670
ŽIADAJTE V LEKÁRŇACH

myslíme
EKOlogicky
nomicky

pomáhame
lekárnikom

 EleKtrO
mobilita

ponúkame vám pomoc pri zabezpečení bezemisného dopravného prostriedku

máme pre vás **INDIVIDUÁLNE** riešenia

V rámci komplexných služieb ponúkame
individuálne riešenia šité na mieru:

- ✓ **profesionálnu zákaznícku podporu** pri zabezpečení najvhodnejšieho elektromobilného prostriedku
- ✓ pomoc pri sprostredkovaní **servisu a údržby** pri rešpektovaní individuálnych požiadaviek klienta

Pomôžte nám chrániť životné prostredie bezemisnou dopravou a zachovať tak zdravší život aj pre ďalšie generácie.

ĎAKUJEME,
ŽE NÁM POMÁHATE
POMÁHAŤ

25
ROKOV